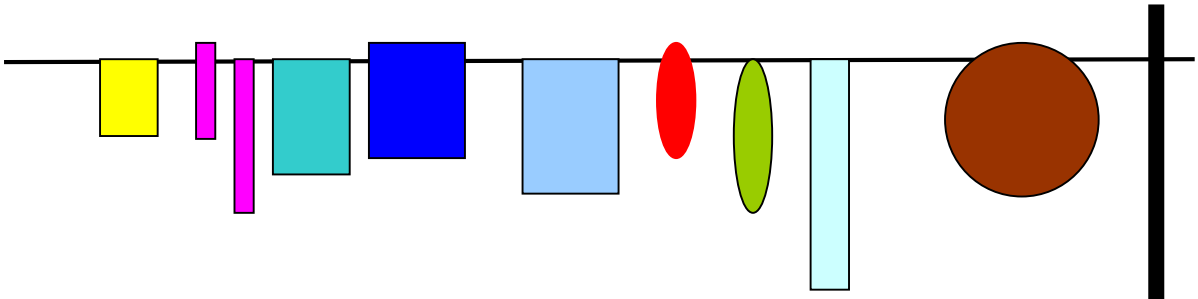

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maondblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplaoge: 1022 e-adressen
4de jaorgaank, nommer 9
Daotum: 1 september 2009

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0909

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelike maeker.
De redaktie/uutgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag alliend zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoold van disse maond:

- Van de redaktie 3
- Goed om te weten 4
- Literêr Sirkwy 5
- Pottefuliehoolder 6
- Fielsetaosies van KPN 7
- Friese boek- en taelwinkel 8
- Karkepad 9
- Wussen jim dat 10
- Ik geleuf et, ikke niet 11
- Alliendgaonden (9) 12
- Sprokien: Vrouw Holle 13
- Hèn? 15
- Bezopen Swiin 16
- Rammen, knienen, haezen, bi'jen 17
- Hellig 18
- Kursus Stellingwarfs (extra 1) 19
- Nedersaksisch waor et kan (8) 20
- Volksverhaelen (4) 21
- Golfkollum (9) 24
- Musical Elfstedentocht 24
- Boekdansen 25
- Op koffievisite 26
- Verhaelen uut de Biebel veur kiender 27
- Vrouw 'd Ond 29
- Ytboekje 30
- Mijn laatste dag 31
- Alternaotief 32
- Taeltuun 33
- Dichtwark 34
- Rilke (20): 36
- De Stellingwarver Biebel 37
- Stelling van de maond 38

Delete…

Meer as 150 (!) verhaelen veur kiender in oons mooie Stellingwarfs zomar 'deleten', dat doej' toch niet…?

Ja, aj' deur grote onredelikhied ienmaol et waas veur de ogen kriegen, dan doej' dat zomar wel.
Mar toch ok mit een protte piene in et hatte..!

Kiek over et hoe en waoromme op bladziede 27.

Van de redaktie

Et is uutkommen waor as in et verleden veur waorschouwd is. Et monement "Et Petgat" an de Nieksweg in Blesdieke is verrinneweerd. Argens een monement daelezetten *"Opdat wij niet vergeten"* is een goeie zaeke.
Een plak uutzuken waor as gien sociaole kontrole is en waor as et historisch niet past is ondeurdocht. In zoe'n ofgelegen oord kun onverlaoten heur gellen laoten. Et is et overwegen weerd om dit monement te herplaetsen op een plak waor as et historisch tot zien recht komt en waor as de sociaole kontrole beter is. An de Markeweg dan ok i.o.m. de betreffende boer!

Begin augustus ston d'r een stokkien over Blesdieke in de Liwwadder Kraante en de journalist leut een peer inwoners an 't woord. Wat twieje van disse meensken d'r uutkraomden was niet de weerscheide van een Blesdiekiger. Een juffer van een schoele hadde heur 17-jaorige dochter in et Nederlaans opvoeded. *"Wi'j wilden niet dat ze later een achterstand moest inlopen"*, was heur bescheid. Een bekrompen daenkwieze van een juffer die eins weten moet dat kienders die meertaelig opvoeded wodden laeter ok de vremde taelen beter oppakken. Dit is bewezen deur bi'jglieks een studie hierover uut et boek: Zicht op tweedetaalontwikkeling. *In dit boek worden veel vooroordelen en misvattingen die er zijn omtrent kinderen met een tweede taalontwikkeling getackeld. Misverstanden als: 'deze kinderen lopen achter en presteren daardoor slechter op school, thuis moet enkel Nederlands worden gesproken en niet de moedertaal!' worden doorbroken en er worden duidelijke en practische handvatten gegeven voor de directe omgeving van het kind. Niet alleen voor leerkrachten maar ook voor ouders die hun kinderen tweetalig willen opvoeden een 'must' om in de kast te hebben. Indien iemand begint over de nadelen van een tweede taalontwikkeling verwijs ik ze naar dit boek!*
En dan die man die beweerde dat Stellingwarfs niet charmant klinkt en as et Stellingwarfs verdwienen zol, dat gien ramp wezen zol. As disse man es leerde zels et Nederlaans beter te beheersen, kwam altemet zien webstee ok beter tot zien recht. D'r is nog een protte wark te doen deur de taelimperialisten veur zokke meensken.

Jammergenoeg weren we niet nuugd bi'j de uutrikking van de kienderbiebel van Martin Oostra. In zien veurwoord suggereert hi'j dat d'r een protte wiesheden in de biebel staon. Ik kon de wiesheden en bosschoppen van de verhaelen uut Preker, Job en Spreuken niet in zien kienderbiebel weeromme vienen. Et zol wies west wezen om disse wieshiedsliteretuur meer deur te laoten dringen bi'j et jongvolk waor hi'j et veur bedoeld het. Praktische levenswieshied en moreel besef op verschillende terreinen zollen niet misstaon hebben in disse kienderbiebel en in disse tied. Wi'j hopen dat hi'j d'r zels kienderlik bliede mit wezen zal.

Op de priesvraoge van Nicolette Hartong van veurige maond over *'Daenkend an Stellingwarf'* mit as basis et gedicht *'Denkend aan Holland'* van Hendrik Marsman, bin al een stokmennig gedichies binnen kommen. We gaon de haast in en dat moet toch inspiraosie geven? Kom op meensken, klim in de penne en miemer deur de Stellingwarven! Dan kommen d'r vaaste een peer mooie gedichten. ***Graeg insturen tot en mit 28 september!!!***

FdV

Museum

Het is ons gelukt. Samen met onze vrijwilligers zijn wij er in geslaagd om de voormalige Burgemeesters villa, aan de Hoofdstraat Oost in Wolvega om te bouwen tot een fantastisch museum: de Oudheidkamer Weststellingwerf.

Op donderdag 17 september aanstaande zal wethouder W. Schukken om 16.00 uur de officiële openingshandeling verrichten.

Op dit moment is het museum al voor het publiek geopend.

Andries Vallinga

Biebel10daegse 2009: Verhaelekarrevaan

Van 23 oktober tot en mit 1 november 2009 is dit jaor de vuufde Biebel10daegse. Et thema is dit jaor '*Verhaelekarrevaan'*, omreden biebelverhaelen dit jaor centraol staon. Op de website vien ie uutleg over et thema, een agende van de verhaelekarrevaan die deur et hiele land trekt en tips om zels an de slag te gaon in de Biebel10daegse. Veur meer infermaosie, gaoj' naor www.bijbel10daagse.nl

Kopstokken…

Half september is et ok weer tied veur een ni'je uutgifte - et haastnommer - van **Kopstokken**, et liefblad van taelliefhebbers uut noord-west - de kop van - Overiessel.

Een blad vol mit mooie vertellegies en gedichten, o.a. een 'klachtenbreef' uut 1928 over een inbraoke, ericht an 't gemeentebestuur van Gietern. Wat werd er zoal esteulen: 2 olten gerdienroeden, een paer kousen en een paer handschoenen, een grote flesse azien, fles halfvol, en nog veule meer. Ontroerend en om mit een glimlach te lezen.

Ook Stellingwerfse skriefsters em-m hier een bi-jdraege in.
Saemenwaarking kan nooit gien kwaod, is alleen maar mooi en hoe verskillend de skriefwieze ook is an- eleerd, wi-j verstaon enaander allemaole.

Kiek veur meer infermaosie op: http://www.kopstokken.nl

Literêr Sirkwy…

Et (Friese) **'Literêr Sirkwy'** van 'It Skriuwers Boun' gaot dit seizoen ok weer rond in de perveensie:

op : **18 oktober 2009 om 15:00 ure**
in : Frysk Museum te Liwwadden
mit : Hidde Boersma, Ruurdtsje de Haan, Janneke Spoelstra, Anne Feddema, Simon Oosting, Elmar Kuiper en Aafke Koster
meziek: Bennie Huisman
intree : 6,00

op : **15 november 2009 om 15:00 ure**
in : Fries Scheepvaartmuseum te Sneek
mit : Marije Roorda, Job Degenaar, Hein Jaap Hilarides, Jelle Zwart, Yva Hokwerda, Henk van der Veer en Teije Idzardi
meziek : Piter Wilkens
intree : 2,50

op : **28 jannewaori 2010 om 20:00 ure**
in : Binnenplak Museum Joure te Joure
mit : Ytsje Hettinga, Hidde Boersma, Jabik Veenbaas, Heidi, Piet Bult, Roely Bakker en Ruurtsje de Haan
meziek: Wiebe Kaspers
intree : 3,50

op : **21 feberwaori 2010 om 15:00 ure**
in : Museum Belvedère in Heerenveen
mit : Janneke Spoelstra, Neeltsje Bonnema, Edwin de Groot, Elske Kampen, Melvin van Eldik, Pier Boorsma en Anne Feddema
meziek: Jaap Louwes
intree : 5,00

op : **28 meert 2010 om 15:00 ure**
in : Museum Smallingerland in Drachten
mit : Arjen Hut, Piter Boersma, Meintsje Brouwer, Jan Kleefstra, Yttje Cnossen, Yva Hokwerda en Edwin de Groot
meziek: Gurbe Douwstra
intree : 2,00

*) Op De Jouwer zullen **Piet Bult** en **Roely Bakker** veurdregen uut eigen wark, mar dan in et Stellingwarfs vanzels.

Pottefuliehoolder…

Op 17 juli j.l. stuurden we dit aemeltien naor wethoolder Gerben But, pottefuliehoolder veur kultuurzaeken van de gemiente Ooststellingwarf:

>

Vanwege vakantietijd aan beide e-adressen verzonden:
g.but@ooststellingwerf.nl
gerbenbut@home.nl

Geachte heer But,
Op 15 mei j.l. ontvingen wij een brief waarin de gemeente Ooststellingwerf ons verzoek om een bijdrage voor het projekt 'Biebel in et Stellingwarfs' afwijst.

Wij hebben daar toch een beetje een ongemakkelijk gevoel bij temeer omdat o.a. uw collega's van Weststellingwerf de - vooral - culturele waarde van dit projekt wel inzien en van harte ondersteunen met een bijdrage evenals de provincie Fryslân, het Prins Bernhard Cultuurfonds, de Helomastichting, en anderen.

Juist omdat de Provincie en de gemeente Weststellingwerf wel meedoen hadden we ook de gemeente Ooststellingwerf reeds in het colofon van de 'Biebel' opgenomen (zie bijlage). Helaas, we zullen de naam Ooststellingwerf nu dus moeten schrappen en het logo waarin - juist in dit jubeljaar - de gezamelijkheid van 'Stellingwarf' tot uitdrukking wordt gebracht moeten aanpassen.

Nee, we komen niet een derde keer met een verzoek maar willen wel graag de verzekering dat de afwijzing van Ooststellingwerf tot op het hoogste nivo wordt gesteund; dat er later niet wordt gezegd: "Dat is door de ambtenaren afgehandeld, ik heb het niet geweten.", of woorden van gelijke strekking. Vandaar dit schrijven.

Het doet ons werkelijk pijn dat de portefeuillehouder en daarmee de gemeente die - blijkbaar alleen met de mond dus - de Stellingwerfse streektaal zo'n warm hart toedraagt, negatief hebben beslist en nu dus geschrapt moet worden uit een lijstje namen die onze streektaal en dit werkelijk unieke projekt wel daadwerkelijk steunen.
Het zij zo...

Met vriendelijke groet,
Stichting Stellingwerfs Eigen
Frank de Vries (vz.)
Piet Bult (secr. tel. 0516-451038)

/>

Et is now 1 september en dan ok meer as zes weken laeter (standerd bestuurlike reaktietermien, SBRt). Ondaanks dat dit onderwarp ok roem ommedaenken kreeg in de regionaole en alderdeegst laandelike media, en de half-en-half toezegging van de woordvoerder van de gemiente, hewwe an now toe gien boeh of bah van de (beste) man heurd. Et is krek zoas Karst Krast ok al es in zien kollum schreef: mit de mond en zo now en dan in 'one-liners' in de kraanten vol lof over et Stellingwarfs en de geweldige initiatieven. Mar op een ienvooldig briefien niet iens fesoenlik reageren kunnen (of is et: willen?). Zeldzem, zeldzem…
Wi'j zullen de naeme en et plaetien mit et gemientewaopen van Oostaende uut et kolofon schrappen, de gemienteraod van Oostaende kond doen van de non-reaktie van heur wet- en pottefuliehoolder en dan moe'n ze et mar mooi mit mekeer uutzuken an die kaante...

Frank en Piet

Fielsetaosies van KPN...

Doe we op 1 jannewaori 2006 uutkwammen mit et eerste echte nommer van 'An de liende' hawwe 350 abonnees opscharreld. Op de Berkoper Mark in de oflopen maond kowwe de 1.000ste abonnee welkom hieten. Dat zoks niet deur alleman op pries steld wodt (we daenken stark an een komplot ;-) kwawwe al riekelik vlogge aachter want now, bi'j et versturen van et 'weke-vanteveuren-bericht' kree'we opiens een karre-vracht weeromme mit de bosschop:

> I'm sorry to have to inform you that the message returned
> below could not be delivered to one or more destinations.
> The e-mail server has responded with the following error:
> ----------
>> info@stellingwerfs-eigen.nl: You are not allowed to send messages.
>> Due to excessive use your IP address is blacklisted by KPN.
>> For more information please contact abuse@kpnplanet.nl, by using your webmail account.

We staon now dan opiens te boek as grote kriminelen (*). We deden vot naovraoge hoe as et now meugelik is dawwe een protte 'Liendes' onbesteld weerommekregen kregen:

Hallo,
We ontvingen deze maand een aantal verzonden e-mails retour. Zie bericht hierboven.
Waarom nou toch? Wij versturen al meer dan drie jaar ons lijfblad op deze manier aan onze abonnees. We zien uw reaktie met belangstelling tegemoet.
Met vriendelijke groet uut oons mooie Stellingwarf,
Stichting Stellingwerfs Eigen
Piet Bult (secr.)

Mit een dag kree'we al een reaktie weeromme:

Geachte heer Bult,
Bedankt voor uw bericht.
Via dit IP-adres zijn meer dan 1.000 mails verstuurd per 10 minuten.
Hierdoor is het IP adres automatisch voor 60 minuten op de blocklist geplaatst, waardoor tijdelijk geen mail kan worden verstuurd. De blokkade wordt na 60 minuten automatisch weer opgeheven. Wij verzoeken u de mail minder snel aan te leveren.
Wij hebben dit probleem momenteel in onderzoek en doen er alles aan dit zo spoedig mogelijk te corrigeren. Onze excuses voor het ongemak. Wanneer de aanpassingen zijn gemaakt informeren wij u hierover.

Met vriendelijke groet,
KPN Abuse Team

Ze hadden oons ok gewoon fielseteren kund mit de duzendste abonee, mar nee...
Van now of zuwwe et bestaand dan mar opslissen in twie helten. Och, en zo is d'r veur haost ieder perbleem wel een oplossing te bedaenken vanzels (as de wil d'r ten minste is)...

f&p

(*) **abuse** = euveldaad, ploertenstreek, rotstreek, gescheld, affronteren, beledigen, krenken, affront, belediging, smaad, mishandeling, misbruiken, misbruik maken van.

Mar gelokkig kan et ok 'misverstand' inholen en daor holen wi'j et ditkeer mar op...

Friese boek- en taelwinkel…

Friese boek- en taelwinkel now ok op zaoterdag eupen

De Friese boek- en taelwinkel van de Afûk is vanof september ok op zaoterdag eupen. De Afûk is in 2004 verhuusd naor de Botterhoeke (vlakbi'j de Ooldehove) in Liwwadden. Staorigan wodt de winkel de hieltied meer bezocht en de omzet is ieder jaor mit op zien minst twintig percent stegen. Om nog meer meensken de gelegenhied te geven om de winkel es op te zuken zal die now ok op zaoterdaegen eupen wezen van 10.30 tot 17.00 ure. De Friese boek- en taelwinkel verkoopt naost Friese boeken en boeken over Frieslaand ok kaorten, cd's, souvenirs en aandere kedo-artikels. Veerder kuj' d'r terechte veur alderhaande infermaosie mit betrekking tot de Friese tael, zoas bi'jglieks Friese kursussen.

.-.-.-.-.

Fryske boek- en taalwinkel no ek op sneon iepen

De Fryske boek- en taalwinkel fan de Afûk sil fan septimber ôf ek op sneon iepen wêze. De Afûk ferhuze mids 2004 nei de Bûterhoeke (by de Aldehou) yn Ljouwert. Yn 'e rin fan 'e tiid witte hieltyd mear minsken it paad nei de winkel te finen en is de omset alle jierren mei op syn minst tweintich prosint omheechgien. Om noch mear minsken de gelegenheid te jaan om ris yn 'e winkel te sneupen is besletten om no ek op sneon fan 10.30 oant 17.00 oere iepen te wêzen. De Fryske boek- en taalwinkel ferkeapet Fryske boeken en boeken oer Fryslân en hat in rom assortimint kaarten, sûvenirs, snypsnaren en cd's. De meiwurkers kinne jo ek ynformaasje jaan oer allerhande saken oangeande it Frysk, lykas Fryske kursussen.

.-.-.-.-.

Fryske boek- en taalwinkel nu ook op zaterdag open

De Fryske boek- en taalwinkel van de Afûk is vanaf september ook op zaterdag open. De Afûk is in 2004 verhuisd naar de Boterhoek (bij de Oldehove) in Leeuwarden. Langzamerhand wordt de winkel steeds meer bezocht en de omzet is ieder jaar met minstens twintig procent gestegen. Om nog meer mensen de gelegenheid te geven om de winkel een bezoekje te brengen zal deze nu ook op zaterdag open zijn van 10.30 tot 17.00 uur. De Fryske boek- en taalwinkel verkoopt naast Friese boeken en boeken over Friesland ook kaarten, cd's, souvenirs en andere cadeau-artikelen. Verder kunt u er terecht voor allerhande informatie met betrekking tot de Friese taal, zoals Friese cursussen.

Passetiedinge / Parseberjocht / Persbericht Afûk

Karkepad…

Deze zomer is de kerk in Makkinga nog open op zaterdag 29 augustus dan hangen er quilten van Bontje van der Zijl, ook is er muziek verzorgd door Hielke Scheper van Audio Trade. Ook op 5 en 12 september is de kerk is dan open van 13.30 tot 17.00 uur. 12 September is het ook nationale monumentendag. Op zo'n dag komen er meestal veel bezoekers. De prachtig gerestaureerde bijbel van 1781 ligt op deze zaterdagen op tafel, net als de oude doopboeken en lidmaatboeken. In deze regio doen 30 kerken mee. Dus stap op de fiets of auto bekijk de mooie monumentale kerken in onze provincie.

Boijl
Op zondag 9 augustus was er een campingdienst in Boijl. Het is bedoeling dat er volgend jaar in elk dorp een opluchtdienst gehouden wordt. Het thema in Boijl was 'de aarde een tuin om te leven'. Ik vertelde o.a. het verhaal 'Onkruid'.

Zij belde aan en zei: 'Wat een mooie tuin is dit. Mag ik je komen helpen?' Ja, graag,' zei hij. 'Wil je daar onkruid gaan wieden?'
'Moet ik al die mooie plantjes zomaar uit de grond trekken? Dat kan toch niet!'
Beduusd probeerde hij uit te leggen dat zonder te wieden de tuin op den duur een bos zou worden.
Tevergeefs. Zij liep traag weg. In haar ogen was een huivering.
Omstanders zeiden: er is een steekje los aan die vrouw.' Maar hij had bij haar een verbondenheid met hemel en aarde gevoeld. Alle kruiden groeien van Godswege. Mensen bepalen vaak anders. Sommige kruiden worden niet-kruiden of ze bestaan gewoon niet meer voor ons. Het is moeilijk om de taal van planten, maar ook die van dieren, water en wind te verstaan.
Die zomer gaven zij elkaar taalles en er groeide een nieuw tuingebed. Een gebed om vergeving voor wat wij de schepselen aandoen.

Elsloo
Op zaterdag 12 september kunt u in de kerk van Elsloo van 14.30 tot 17.00 uur genieten van **Sinneskyn yn de Stellingwerven.** Het is een veelzijdig drietalig programma in het Nederlands, Frysk en Stellingwarfs door Karst Berkenbosch, Hiltsje Jongsma & Philip Feij. U wordt verwend met verhalen, ziet beelden, poëzie & muziek. Toegangsprijs : 5 euro (incl. koffie/ thee en wat lekkers).

Het drietalige literaire programma **'*Banjeren yn de natoer en de literatuer*'** is in de wintermaanden ten gehore gebracht in het kader van de Friese Boekenweken 2009 naar aanleiding van het boek Banjeren van Karst Berkenbosch. Dit boek beschrijft vanuit een cultuur-historische achtergrond maar liefst 50 verschillende toegankelijke natuurgebieden in Ooststellingwerf. In het boek staan verscheidene kaarten en meer dan 100 foto's, oude krantenartikelen en ook nog de belangrijkste planten, die in deze gebieden voor komen. Karst vertelt in dit programma over zijn boek in het Stellingwerfs. Verder draagt hij Stellingwerfse gedichten voor en lezen hij en Hiltsje Nederlandse verhalen voor, die met het boek te maken hebben. Hiltsje Jongsma draagt natuurgedichten voor in het Fries en in het Nederlands. Tijdens haar voordracht zal Philip Feij, musicus/ organist gaan improviseren op orgel en daarmee zorgen voor verrassende en op de gedichten gerichte muziek. Ook worden er beelden van de verschillende natuurgebieden getoond.

Erica Plomp-den Uijl, pastor Streekgemeente Frieslands End

Wussen jim dat…

- In ziekenhuzen ok wel es fouten maekt wodden die niet levensbedriegend binnen. D'r een man was die ze veteld hadden dat hi'j nog een half jaor te leven hadde. Zien vrouw had drekt heur baentien opzegd om dat laeste schoffien nog tegere te genieten. De man zels hadde nog een ni'je auto en moter anschaft. Aachterof dee blieken dat de dokters heur verzint hadden. De man leeft gelokkig gewoon deur.

- Deur goed op te letten kuj' wel es iene veur ziekwodden huden. Zo was d'r iene die nam meer as 24 zuties daegs in de koffie en de thee. De gebruuksanwiezing gaf an: niet meer as 10 daegs. Die iene vuulde him de laeste tied ok al niet al te lekker. De aander zee tegen him: "Jow gebruken vusen te vule zuties op een dag." Hi'j gebruukt aorig minder van die zuties en knapt now op.

- Et Vatikaon heur nog altied verzet tegen et gebruuk van de pil en et kepottien. Een Kattelieke Baank in Duutslaand hadde et maeken van disse veurbehoedsmiddels financieel aorig ondersteund mar trekt him now weer terogge. D'r kwam te vule praoteri'je over.

- De machtigste vrouw van de wereld een Duutse is. Andrea Merkel hiet ze. Neelie Kroes staot op et 52^{e} plak.

- De menister van justitie in Schotlaand medelieden kreeg mit iene die levenlaank kregen hadde. Now hebben ze him vri'jlaoten omreden hi'j deur zien ziekte niet lange meer te leven het. Doe hi'j geestelik al ziek was het hi'j een vliegtuug mit 270 meensken an boord uut de locht valen laoten. Now mag hi'j naor huus.

- We mit mekeer in Nederlaand op een geweldige bron waarm waeter leven. As ze beslist willen en hael et naor boven dan zol de grote massa die now vusen te vule an stookkosten betaeld aorig goedkoper uut wezen. Mar as ze et iens naor boven haelen, dan zullen de stookkosten nog hoger wodden, moe'j mar rekenen.

- De wedevrouw van de vermoorde Gerrit Heyn in omstaandigheden verkeerd dat ze de moordener van heur man vergeven kan. Disse moordener was alweer op vri'je voeten en was laestdaegs zo in gedaachten dat hi'j perdoes onder een zwaore shovel fietste. Mit fatale ofloop.

- De direktriese van de staotslotteri'je et mooi veur mekeer het. Ze eigent heurzels ieder jaor ok een heufdpries toe. Ze krigt jaors 420.000 euro salaris. Dan kuj' nog wel es een deure intrappen. Now gaon d'r stemmen op dat ze eins niet meer verdienen mag as Balkenende. Zal ze wel niet mooi vienen.

- Onderzukers et seins wel aorig bont maeken. Ze hadden now bedocht dat een te mooi maegien bi'j de kassa averechts warkt op et koopgedrag van de vrouwluden. Hoe manluden d'r op reageren zollen, hebben ze nog niet onderzocht.

- De missie in Afghanistan oons laand 2 miljoen euro daegs kost. Et is mar een gelok dat geld een illusie is.

Henk de Vries

Ik geleuf et, ikke niet…

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aanders. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden…

-.-.-.-

Aobraham...

Wiki: Hij weet waar Abraham de mosterd haalt = hij weet hoe de zaken in elkaar steken. Het is een verbastering van mutsaard (takkenbos, brandhout).
Hij heeft Abraham gezien = hij is vijftig jaar oud geworden.
Deze uitdrukking berust op een verkeerde interpretatie van Johannes 8:56-58
Aobraham, jim vader, zag naor mien komst uut, en doe hi'j die mitmaekte was hi'j bliede." 57 De Joden zeden: "Jow bin nog gien vuuftig en jow zollen Aobraham zien hebben?" 58 "Waorlik, ik verzekere jim," zee Jezus doe, "van veurdat Aobraham d'r was, bin ik d'r."

Van eerdsvader Aobraham tot keuning David telt de lieste veertien generaosies, van David tot de Babylonische ballingschop veertien generaosies, en van de Babylonische ballingschop tot Jezus Christus ok nog es krek veertien generaosies. Van Aobraham zien geboorte in 2038 v.Chr. tot de geboorte van Jezus zitten dan ok 42 generaosies, dat maekt dat een generaosie doe ongeveer 48,5 jaor gul. Mar ja Aobraham wodde alliend al 175 jaor en even eerder in dezelde lijn wodt Metusalem alderdeegst 969 jaor en Metusalem wodde geboren doe Adam ongeveer 687 jaor oold was.

Van Adam wodt trouwens ok wel zegd dat Eva niet zien eerste mar zien twiede vrouw was; de eerste zol (de feminist) Lilit west hebben, een 'naachtspoek' in et oordiel over Edom in Jesaja 34:14, een gevleugeld wezen, een stormdemon, mar alderdeegst ok wel een godinne...

Appat, is zo niet..? In de tied van vlak nao Adam wodden de meensken - kerels temeenste, over vrouwluden lees ie in dit verbaand niet zo vule - al gauw meer as 500 jaor oold. Rond Aobraham zatten ze nog op zoe'n 200 jaor en vandaege-de-dag meu'we de hanen dichte kniepen awwe de tachtig haelen. Aj' now zels nog even deurrekenen dan kuj' krek uutrekenen wanneer 'et aende der tieden' wezen zal. Mar kiek uut, pas op want dan nog gelt neffens 1 Tess 5:2 want jim weten zels mar al te goed dat de dag van de Heer komt krek as een dief in de naacht.

Ik geleuf et, ikke niet

Alliendgaonden (9)…

Alliendgaonde wedeman Faas

Ik hiet Faas en 'k bin alliend. Dat besef ik ok mar al te goed. Op mien zestigste en dan wede-man. Mien naeme Faas komt van Bonifatius, een bekende monnik. In Dokkum is d'r et ien en aander naor him nuumd. Gien stien, mar een waeterputte, een bron tot zien gedachtenis. Dat dot mi'j wat. Bonifatius betekent: een goeie toekomst. De toekomst as bron van een protte moois. Van jongsof wa'k altied slim tevreden mit mien naeme. Ik keek veuruut in 't leven en 't leven lachte mi'j toe. Speulen mit vrunden en vrundinnen, 'k moch graeg naor schoelegaon, op de pc speulen en tillevisiekieken. Vrundschoppen sluten en naor maegies kieken. Allemaole hiel gezond.

Mar now bin 'k wedeman en moe'k veerder alliend deur 't leven. 'k Hebbe een hekel an mien naeme Faas kregen. Wat mooie perspektieven he'k now dan nog? Ankem jaor gao 'k mit vroeg-pensioen. Za'k zo, hiel alliend van die rust genieten kunnen? 'Oons' doel was altied om een prot-te reizen maeken te gaon en om et bridgen of et klaoverjassen nog es te leren. Ok rozekweken leek oons wel wat toe en et genieten van de kleinjongen zat d'r an te kommen. Dit vaalt now allemaole in et waeter. Mien veuruutzichten bin eernstig verstoord. Mien vrouw is bi'j een auto-ongelok ommekommen. Et grillige lot het beslist. Zo ziej' mar weer: gelok kuj' niet ofdwingen.

Ik hebbe now veur mezels een aandere naeme in gedaachten. Barteld. Die naeme komt van Bartholomeüs. En dat is iene die riek an reenfels in et gezichte is. Groeden die deur et leven karfd wodden. Tekend gao 'k now deur 't leven. Morgen is veur mi'j een tied- en ruumteloos begrip. Ik hebbe niks meer om in te vullen. Vandaege dot krek nog mit. Ie moe'n toch wat eten, nietwaor? Mar mien warkelikhied is gruweliker en rauwer a'k in woorden kan beschrieven.

Mar moe'k niet es een keer et tegenoverstelde pad inslaon? Now van Barteld naor Faas? De levensreenfels es wat gladstrieken? D'r mit leven leren kunnen? Dit zal wel wat twiefelend uut aende zetten. Meugelik komt daornao een sloemerend optimisme. Dat, dan hoopvolle bestaon ommezetten in goeie daoden. Ik gao mien zwakke krachten bundelen! Veur de invulling van de kommende tied bin 'k ommes zels verantwoordelik.

Aansend - mar wanneer dat krek is, wee'k now nog niet - wi'k toch weer Faas nuumd wodden deur mien vrunden en vrundinnen, kiender en kleinkiender.

anne bult

Sutelen…

Aj' nog mit willen te sutelen dan kuj' je nog de hieltied opgeven in Berkoop of bi'j Johan of Fetje. Op etzelde tillefoonnommer kuj' je ok nog ofmellen aj' d'r spiet van hebben daj' je opgeven hebben en et d'r bi'jglieks niet mit iens binnen dat niet alle Stellingwarfse - en al hielemaole gien Friese boeken - in de sutelkrojen liggen meugen. D'r wodt dudelik een keuze maekt van: die wel, en die niet...

Sprokien…

Luuster kiender, luuster…

Vrouw Holle

D'r was es een wedevrouw, die twie dochters hadde. De iene was mooi en kiebig, de aandere onsjog en lui. Mar ze hul van de lillekste en luie, die heur eigen dochter was, vule meer, en de aandere mos alle wark doen en Assepoester in huus wezen. Et aarme maegien mos iedere dag op 'e straote bi'j de waeterputte zitten en ze mos zovule gaoren spinnen, dat et bloed heur uut de vingers leup.

Now gebeurde et es, dat de spoele hielemaole onder et bloed zat. Ze beug over de raand van de waeterputte om de spoele even of te spulen, mar de spoele vul heur uut de haand en vul naor onder in de putte. Ze begon te goelen, leup naor de stiefmoeke en dee heur bescheid van et ongelok. Mar die wodde poer lelk, was slim onbaarmhattig en zee:
"As ie die spoele d'r in valen laoten hebben, moej' ok mar zorgen dat hi'j d'r weer uut komt."

Doe gong et maegien weer naor de waeterputte toe en wus niet wat ze d'r mit beginnen mos, en in al heur aangst sprong ze in de putte om de spoele te haelen. Ze verleur et benul, mar doe ze weer wakker wodde en weer tot heurzels kwam, lag ze in een prachtig stok greide; de zunne scheen en d'r stonnen wel duzenden bloemen. Ze kwam overaende en leup deur et lange grös. Daor kwam ze opiens bi'j een ovend vol mit brood, en et brood reup:
"Hael me d'r uut, hael me d'r uut, aanders verbraan ik: ik bin al lange geer!"

Ze gong d'r henne en haelde alle plaeten vol mit brood uut de ovend. Doe kuierde ze weer veerder. Ze kwam doe bi'j een boom vol mit riepe appels en de boom reup:
"Schudde me toch, schudde me toch, want de appels bin allemaole riepe!"

Ze schuddede de boom zodat de appels d'r of vullen krek as et regende, en ze schuddede zo lange, tot d'r gien iene meer an hong. Ze legde al de appels op een bulte, en doe kuierde ze weer veerder.

Uuteindelik kwam ze bi'j een klein husien. Een oolde vrouw keek deur et raem, mar die hadde zokke grote tanen, dat ze d'r bange van wodde, en votlopen wol. Mar de oolde vrouw reup heur nao: "Waoromme bi'j' bange, lief kiend?
Blief mar bi'j mi'j. Aj' alle wark hier in huus doen, dan zal et je goed gaon. Ie moe'n alliend zorgen, daj' mien bedde goed opschudden, zodat de veren vliegen as sni'j in de wereld. Ik bin vrouw Holle!"

Doe de oolde vrouw zo vrundelik tegen heur praotte, was et maegien niet zo bange meer, gong akkoord en kwam bi'j heur in dienst. Ze dee alles tot grote tevredenhied en schuddede et bedde de hieltied mit zovule geweld, dat de veren as sni'jvlokken rondvleugen. Mar ze hadde dan ok een goed leven bi'j vrouw Holle. Gien inkeld kwaod woord en iedere dag heur nattien en heur dreugien.

Ze was al een hiel schoft bi'j vrouw Holle, doe ze wat depri raekte en in et begin zels niet wus wat d'r now eins mit heur was. Bi'j slot van zaeke begreep ze dat et hiemzeerte was. Ok al hadde ze hier wel duzend maol meer plezier as thuus, ze gunterde d'r toch naor om weeromme naor huus te gaon.

Uuteindelik zee ze tegen vrouw Holle: "Ik hebbe een alderheiselikst verlangst naor huus, en al gaot et mi'j hier nog zo goed, ik kan niet langer blieven, ik moet naor mien femilie weeromme."

Vrouw Holle zee: "Ik vien et lief van je, daj' weer naor huus verlangen, en omreden ie mi'j zo trouw diend hebben, za'k je zels weer naor boven brengen."

Ze nam heur bi'j de haand en brocht heur bi'j een grote poort. De poort wodde eupendaon, en doe et maegien daor onder ston, vul d'r een regen van goold daele. En al et goold bleef an heur hangen, zodat ze hielemaole mit goold overdekt was.

"Dat kriej', omreden ie zo kiebig west binnen," zee vrouw Holle en ze gaf heur ok de spoele weeromme, die in de putte valen was. Doe vul de poort dichte en et maegien was weer in de bovenwereld, niet veer van heur moekes huus en doe ze in de tuun kwam, zat de haene op de raand van de putte en reup: "Kukeleku, oonze goolden jonkvrouw zien we now."
Doe gong ze naor binnen, naor heur moeke en omreden ze mit goold overdekt was, wodde ze deur heur en heur zuster vrundelik begroet.

Et maegien vertelde alles wat ze mitmaekt hadde, en doe de moeke heurde, hoe zi'j tot grote riekdom kommen was, wol zi'j heur eigen lilleke, luie dochter graeg etzelde gelok gunnen. Ze mos bi'j de waeterputte zitten gaon te spinnen, en om de spoel bloederig te maeken, steuk ze heur in de vinger deur mit heur haand tegen de stiekelhede te stoten.
Doe smeet ze de spoel in de putte en sprong d'r zels aachteran. Ze kwam, krek as de aander, eerst op de mooie grune greide en gong etzelde pad. Doe ze bi'j de ovend kwam reup et brood weer:

"Hael me d'r uut, hael me d'r uut, aanders verbraan ik, ik bin al lange geer."

Mar et luie maegien zee doe: "Daenk ie da'k d'r nocht an hebbe en maek mien hanen smerig?" en ze leup gewoon deur. Even naotied kwam ze bi'j de appelboom, die reup:

"Schudde me toch, schudde me toch, mien appels bin allemaole al riep!"

Mar zi'j zee doe: "Dat haj' docht, d'r zol zo mar een appel op mien heufd valen kunnen!" en ze leup gewoon veerder.

Doe ze bi'j et husien van vrouw Holle kwam, was ze niet bange, want van die grote tanen hadde ze al heurd, en ze verhuurde heur drekt. De eerste dag dee ze heurzels geweld an en was ieverig en dee precies wat vrouw Holle heur zee, want ze docht an al et goold dat ze as beloning mitkriegen zol. Mar de twiede dag begon ze al een betien te luieren, en de dadde nog meer. Doe wol ze morgens niet iens meer van bedde of kommen. Ze schuddede et bedde van vrouw Holle ok niet, zoas et heurde, en ze schuddede al hielemaole niet zo, dat de veren heur as sni'j om de oren vleugen. Daor wodde vrouw Holle al vlogge verdrietig van en ze zee heur de dienst op. Et luie maegien was daor best tevreden mit en docht bi'j heurzels dat et now goold regenen gaon zol. Vrouw Holle brocht heur bi'j de poort, mar doe ze daor onder ston, wodde d'r in plak van goold een grote panne mit pik uutgeuten.

"Dat is veur jow, as beloning veur je diensten," zee vrouw Holle en dee de poort dichte. Zo kwam et luie maegien thuus, hielemaole onder de pik, en de haene zat op de putrand en reup:
Kukeleku,
Oonze vieze jonkvrouw zien we now!"
Et pik bleef an heur plakken en wol d'r heur hiele leven lange niet weer of!

Vertaeld deur: Vertaelmesienegien

Hèn…

Vlgones een oznrdeeok op een Eglnese uvinretsiet mkaat het niet uit in wlkee vloogdre de ltteers in een wrood saatn, het einige wat blegnaijrk is iis dat de eretse en de ltaatse ltteer op de jiutse patals saarn.

De rset van de ltteers mgoen wllikueirg gpletaast wdoren en je knut vrelvogens gwoeon lzeen wat er satat.
Odmat we niet ekle ltteer op zcih lzeen maar het wrood als gheel.

.-.-.-.-.

Nnfefes oendurzuk op een Egensle uveisinritet mkeat et nkis uut in wat vlgoddoer de ltteres in een worod saotn, et ingiee wat van blnaeg is dat de ertsee en de letsae lteter op et geioe palk stoan. De rset van de letrets muegen wllikeeriug patelst wdedon en dan kuj' nog gwooen lzeen wat d'r satot, ordemen we niet irdeee lteter op hmezils mar woredon in zein gheiel - as een wordoiebld - lzeen. Zeg mar gewoon: peliatkieskeen.

Dudelik zo..?

Bezopen’ Swiin…

Dat schall woll 'n Stükker wat 24 Joahrn her ween. Miin öllste Söhn was bourn, un' nao de oule Freesen-Oart haar ick Brann'wiin mit Rosinen ansett', an dennen Dag, as he opp de Welt kweym. Ick wüss' ne recht, woans dat Mengsel ween müss', un' sou haar 'ck 'n 5 Pund K'rinten mit 'n 5 Buddels Brann'wiin (0,7 Liter, 42% Alc.) plus 1 Liter schieren Sprit (Alcohol; 99,8%) in een' grouden Kruken ansett'. Bitje Zocker ouk noch tou. Dat wull'n wi an dennen Dag ut-drinken, wenn he doopt waarn schull.
Kweym man sou gouw nix nao, un' denn was de tweyde Söhn ouk all daor. Na - denn moyken' wi doar 'n Dubbel-Doop van, goude twey Jaohrn laoter. Waard jao ne' slecht, sou 'n Drank!

Was 'n groud’ Fest - 40, 50 Lüüd. Man - as wenn de wüssen, wat dat greesig köppt (*bezopen maokt*): keyn Düvel wull miin Brann'wiin mit Rosinen supen, un' voor mii alleyn was't ouk meist (*bijna*) tou veel.

Wo denn nu’ blouts hen mit den'n düüren Kraom? Weggeeten? Nee - doar bün 'ck tou neerig (*vrekkig*) tou! Man - Opa haar joa noch 'n Stükker wat 5 Swiin, un' dey kreygen Brann-Netteln, 'n beten Haovern Meel, un' de Dranktünn' (*keukenafval*). Bio-Swiin...
Ick foors den'n gouden "Stoff" inne Dranktünn’ gooten', un' den'n annern Monnen aff nao de Swiin daormit.
Mann – de Beesten wull’n daor ne’ bii. “Wruff!“ seggen ’s, un’ weg van de Kribben. “Na“, denk ick mii in miin’ Kopp, “ick schall jouw woll kriigen!“ Risch inne Köök loupen, un’ eyn Pak Tafelsoult holt. Dat hebb ’ck jem rinnen Stall schütt’ (*storten*). Un – kiik inns! – dat hebbt ’s foors opp-slikkt!

Nu’ müss ick man noch ’n viertel Stünn' (*kwartiertje*) wachten, un’ denn harrn ’s greesigen Dörst.
Man- Waoter hebb ’ck jem nich’ geeven; Brann’wiin is ouk flüssig (*vlot*) un’ smekkt heel lekker.

'n Stood (*tijdje*) laoter fung de eerste an tou dweelen (*waggelen*), un’ bald weyrn's all tohoup ümkippt un' insloapen.

Nu, kott vöör de Middagstiid, kweym Opa un' wull siin Swiin fou'rn. Anners was't jümmer (*immer*) sou, wat se all rüm-quieken deen, wenn he mit siin Schuuvkaor (*kar*) un' de Emmels kloytern dee. Man - vandoag roer sick nix. Hey stoyk' jem mit de Foork - roer sick jümmer noch nix.

"Groud Mallöör! De Swiin sünd krank, hebben de Süük! De Veyhdoktor (*veearts*) mutt kaomen!"

'n Stünn (*uurtje*) laoter was de Dokter doar. De Swiin sleypen noch all tohoup, snürken as 'n Batterie Kosaken un' roeren sick ne'.
Na - de Dokter wüss sick tou helpen: mit eyn Elektro-Schocker hett 'e eyn' van jem waok kreegen un' halberlei ut 'n Stall dreeben. Man - de lütt' Farken full jümmer weller oppe Siid un' maok' 'n heyl gediegen' (*wonderlijk*) Singsang... Denn hett hey Feyber (*koorts*) meeten - wast al'ns bii de Reygh (*in orde zijn*).

"Hm!" segg' he in siin Ost-Preussischet Plattduits, "ich jlaub, de Schweynche' sinn' jesond, aobers trunkelliert! Wat habt 'er se zu fressen jejewe'?"
Na - nu müss' ick jao woll 'ruut mit de Waohrheid un' hebb' Vadder un' dennen Dokter van dennen Brann'wiin mit Rosinen vertellt.

De Swiin harr'n noch twey Daog lang grouden Dörst, ’n aorig’ (*machtig*) Kopp-Piin, un' denn weyrn's weller monter un' oppen Damm.

Friedrich W. Neumann, Neddersassisch

Rammen, knienen, haezen, bi'jen; gek wowwe d'r van...

Genesis 24:59 Doe zee de femilie Rebekka en heur voerbi'je en Aobraham zien knecht en zien manluden dag.

Et vertaelmesienegien is oons bi'jtieden te vlogge of. Een poze leden kwawwe d'r aachter dat et ding d'r weer wat moois van bakt hadde. Rebekka en heur voerbi'je...

We zeden et al eerder: alle onderdielen van een boerewaegen en alles wat mit et bi'jeholen van doen het staot in oons prachtige Woordeboek mar de wat meer 'wereldse' of moe’we in dit geval zeggen ‘onwereldse’ zaeken zoas bi'jglieks et utenneer holen van mannegies en vrouwgies van haezen en knienen (ram en moer), alderdeegst een zoogster (of min of minne) van een krekleden geboren poppien, nee, daor het oons prachtige Woordeboek gien weet van. Alles wawwe vienen konnen over een voedster:

huusbi'je	= zie: voedster
voerbi'je	= zie: voedster
voedster, voerbi'je, huusbi'je	= voedsterbij

Tsja, en et vertaelmesienegien hadde van de voedster van Rebekka dan ok mar een voerbi'je maekt. Genesis 24:59 Doe zee de femilie Rebekka en heur voerbi'je en Aobraham zien knecht en zien manluden dag.

en even veerder:

Genesis 35:08 De huusbi'je van Rebekka, Debora, is daor wegraekt.

Och, biebelvertaelen is niet een stoffig gedoe; et is ok wel es lachen vanzels...

Hellig…

Hellig

‘Goeiendag’.
‘Mojn’.
‘Woar kan ik oe met helpen’.
‘Joa, kiek ehh, miene vrouw is van de fiets vallen en hef ear voot kapot. Zee kan der nich meer op stoan. Wie bint hier op vekaansie en hebt ouns met nen taxi loaten brengen. Könt wie hier in dit zeekenhoes terecht?

De juffrouw in de receptie keek mie an. Ik wörden tröffen duur ear biezunderen bril. Strak montuur, breed an de ziekaant en Ferrari rood van kluur. Ik mot eerlijk zeggen, het maakten van ear gezicht meer ne heks dan de juffrouw dee de leu mos ontvangen en deurverwiezen. ‘Ponskaartje’. ‘Nee, nich van dit zeekenhoes’, was mien bescheet. Zee keek nich op van ear beeldscherm. Het rood van de ziekaant van ’n bril glöm in het zunlecht dat duur het dakraan völ. ‘Pasje van de ziektekostenverzekering’? Het kwam der bitsig oet. ‘Umm, wie bint bear verzekerd bie Menzis, zee hef dat van ear nich bie zich, mer mienen heb ik hier wal’. Ik ler het op de balie. Zoonder op te kieken zer ze: ‘Doar kan ik niks met, ik mot dat van de patient’.
‘Is het dan nich möggelijk ouns in het systeem op te zeuken’, löat ik mie zoa mer nich oonder de toafel proaten. Ik kon mie herinneren as ik bie de ANWB was dat ze doar op ear systeem ok konden zeen dat ik lid was. ‘Nee nich möggelijk, wie könt oe alleen helpen as ie in dit geval contant betaald’.

Ik was evven oet het veld slagen, har gen keus. En dat in Nederlaand. ´Ok met de creditkaart’, vröag ik nog, mer zee belden al en sprak wat deensttaal. ‘Ie könt wochten in zaal K4, doar koomp zoa ne zuster’, onderwiel ze oaver mienen schoulder hen keek wel der achter mie stun. Now völ mie pas op dat de kluur van ear lipstick helemoal nich pasten bie ‘n bril. Ik haatten dat vrommes. ’n Paar uur later, noa wat foto’s maken, het anbrengen van blauw gips tot an de knee an too en het betalen van de kosten stunden wie weer op dezölfde stie te wochten op nen taxi. De juffrouw achter de balie was ’n aander wichke. Op noar de apotheek vuur de medicienen. Ik har ne rekening loaten maken, um het geld van de verzekering weerum te können kriegen en löat dee zeen bie ‘n apotheek. Doar konden ze in ear computersysteem direct zeen hoo en woar miene vrouw was verzekerd en wie hoofden niks te betalen.

En dan wörd ik hellig. Zoa hellig op al dee systemen dee van alles wilt, woar van alles mot en woar nich efficiënt wördt wearkt. En dan kom ik an het prakkezeren. Woarum al dee kaartjes in de knip, het puult der ja oet. Wie leaft ja in ne moderne tied, in ne tied van de nanotechnologie, alles kan klean, heel klean. Woarum mot ik dan dat riebewies metsjouwen, het kaartje van de zeektekostenverzekering, al dee pasjes van de AH, de GAMMA, ANWB en zoa bie mekaar wal stuk of viefentwintig. Ene kleane chip ounder oe vel, eargens an de ounderkaant van ’n arm en ie bint kloar. Alles kan der in wörden opslagen en ok droadloos wörden muteerd. Of heb ie leever zon nen gellen dreekhook an oe oor net zoas de beest hebt, nee toch.

Bert Wolbert, (Twents oet Rossum, bie Oldenzaal)

Kursus Stellingwarfs (extra 1)

Zo om et aandere jaor wodt d'r deur de Schrieversronte een kursus Stellingwarfs veur beginners geven. Van de kursus in de winter van 2002/2003 hewwe een verslag van iene van de dielnemers *(W. van Viene)* liggen die'we de oflopen maonden hier in een tien ofleverings ofdrokt hebben. Dit was nog een kleine toegift...

Bemarkings mit 'Man en Peerd' van 'Wakker van Viene'…

Mit de verkiezings veur de leden van de gemeenteraod nog vasse in de grieze masse, kwam et volgende bi'j mi'j op. D'r wodt tegenwoordig van iene as Ad Melkert wel es zegd dat hi'j, en ok zien perti'j -toch de perti'j van et volk- te veer van 't volk ofstiet. Dat zie'k bi'j disse klub ok wel es veurkommen in ... bevobbeld de ledenwarfaktie in Ni'jeberkoop. Oons dorpsblattien 'De dorpsomroeper' het altied verlet van een stokkien schrievri'je. Wat is d'r now mooier as een peer weken veur et holen van een ledenwerfaktie, alvast een stokkien promosie te maeken in zoe'n dörpskraantien. Et kost niks en de redaktie van et kraantien is d'r stikwies mit. Mar nee heur, ie heuren ze (de Schrieversronte) d'r niet over. Now ja, een makkelik inlegvellegien mitgeven op et laeste mement. Dat kon nog krek.

In disse kursus is mi'j wel een peer keer bleken dat de 'Ronte' een groepien meensken is die bar antoesiast argens an beginnen mar al rad heurzels isoleren van et aandere pat van et volk. Zo vun ik bevobbeld dat (nao de eerste) de zesde en de negende aovend et kennismaeken mit de tael en kultuur, gelokkig toch nog wat brieder belocht wodde as de hieltied alliennig mar dat gedoe over de preciese schriefwieze van punties, kommagies en epestrofen. Dat precies goed schrieven dat komt laeter wel, daenke ik dan. Laot mi'j asjeblieft eerst mar es 'kennismaeken'. As wi'j -as kursisten- dat verleden, heden en toekomst van disse tael en heur kultuur intressant genoeg vienen, dan kommen wi'j vanzels wel weer veur een vervolgkursus.

As jim oons al te vule ofschrikken mit (te vroeg) de naodrok te leggen op de preciese schriefwieze, dan bin'k zoe bange daj'm een groot pat van de meensken wat bange maeken veur een naodere kennismaeking. In dit verbaand wi'k zeker Grietje nog even naor veuren haelen as mien bovenste-beste kursus-juffer. Daor kun' al die manlu (Geert, Henk en Pieter) lang niet tegenop! Grietje is -veur wat mi'j anbelangt- de ienige die bi'j mi'j et gevuul overbracht dat ze et veur óóns dee. De manlu-kursus-leiders, mit Geert en Henk veurop, lieden een betien -zo liekt et wel- an et eerdernuumde 'Melkert-syndroom'.

Niet in et laeste plak verwaachtte ik niet allienig een kennismaeken mit de Stellingwarver tael en disse klub, mar veural ok mit aandere kulturele utings zoas bevobbeld de schilderkeunst, et holtfieken, beeldenwark en zo.

W. van Vun, 2002

Nedersaksisch waor et kan (8)…

In et al es eerder nuumde ‘Te Gast’ in de LC van 22 april 2009 zee Bloemhoff dat de Rechtspraoke, Notarissen, Kadaster en zo wat henne niks te maeken hebben mit de erkenning onder Diel III van et Haandvest veur Minderhiedstaelen.
Mag ik Bloemhoff d'r stiekempies an herinneren dat al in 1956 de Nederlaanse Wet anpast is an et gebruuk van et Fries in et rechtsverkeer. De laeste wieziging is van kotleden 23 jannewaori 2009.

'Wet gebruik Friese taal in het rechtsverkeer' van 11 mei 1956, houdende enige regelen betreffende het gebruik van de Friese taal, in het bijzonder in het rechtsverkeer.
Artikel 1 gaot over et ofleggen van de ied, belofte of een bevestiging in et Fries.
Artikel 2: In alle gevallen, waarin iemand op een terechtzitting, welke gehouden wordt in de provincie Fryslân, van ambtswege het woord voert, dan wel verplicht is zich aan een verhoor te onderwerpen of bevoegd is het woord te voeren, is hij bevoegd zich te bedienen van de Friese taal.
Hier zal op ien of aandere meniere et Stellingwarfs zien gerak ok kriegen moeten.
In de artikels 3, 4, 4a en 5 wodt vertaelen deur een tolk beschreven.
Bloemhoff as be-iedigd tolk veur et Stellingwarfs?
In artikel 6 wodden de (on)meugelikheden van een perces verbaol beschreven.
Wat pelisie zal een verbaol in et Stellingwarfs opmaeken?
In artikel 7 en 7a gaot et over et Fries in de stokken die bi'j een burgerzaeke an de odder kommen kunnen, en de kosten daorvan. Dagveerding en telastelegging moet altied in et Nederlaans.

Naost et Nederlaans en et Fries krigt et Stellingwarfs dommiet - as et al deurgaot - wel degelik ok een letterlik 'recht' in de rechtspraoke.
Gewoonlik bin d'r in iedere zaeke al gauw zoe'n tien meensken bezet met et spreken van recht. Die moe'n doukies allemaole de drie nuumde taelen tot in de punties (rechtspreken is ok vaeke een woordspullegien) beheersen.
Ze kun d'r in Liwwadden now al rekinge mit holen dat ik mien eerste 'flippe' niet gewoon betaelen mar veurkommen laoten zal. Mar kieken hoe et komt...

Et het vanzels gien nut en hael de hiele Wet hier veerder an...
Dit soort regelingen in de Wet vaastelegd - mar ok op alderhaande aandere niveaus zullen dommiet dan ok beslist anpast wodden moeten as et Nedersaksisch onder Diel III erkend wodden zal.

Ok in de 'Wet op het Notarisambt' is vanalles regeld over et gebruuk van tael in de akten.
Kiek d'r zels mar es naor in o.e. Artikel 42 van die Wet.
Krek etzelde gelt ok veur de 'Kadasterwet', bi'jglieks in Artikel 41.

Bloemhoff gaot hier naor mien gedaachten wel wat hiel makkelik an veurbi'j.
Foj' toch..!

Piet Bult

Volksverhaelen… (4)

In 1995 stuurde Jannie D. uut Wolvege veur de Oolde Pookpries zoe'n 120 mit de haand schreven bladzieden in van een vertaeling van 'Bekende oude volksverhalen'. Jannie het doe liekewel de pries niet wunnen, dat wodde Jan Oosterhof van Steggerde. In een brief van de 'Warkgroep Oolde Pookpries' wodde Jannie liekwels slim prezen veur heur wark en ze zollen et prachtig vienen as heur vertaeling nog es op de legere schoelen inzet wodden kon bi'j et vak Hiemkunde. Daor is neffens oons an now toe niks van kommen mar wi'j vienen de verhaelen ok best de muuite weerd…

-.-.-.-.-

Een goeie raod in drienend

Lange leden leefden d'r es een man en een vrouw. Ze hadden iene zeune. Die hiette Jan. De vader was hiel groots op zien zeune. "Ik hebbe et toch mar slim troffen," docht hi'j de hieltied, "want as ik dommiet oold bin, kan Jan mien krudenierswinkeltien overnemen." Mar Jan bleek hielemaole gien winkelier wodden te willen. "Nee, vader," zee hi'j eernstig, "dat is echt niks veur mi'j. Et is zoe'n bunnen leven. Ik wil liever een betien vri'j wezen. Dan es hier henne en dan es daor henne." Dit bescheid vul de vader mal tegen. Hi'j hadde d'r alderdeegst verdriet van.

Even naotied leerde Jan een maegien kennen en ze trouwden. "Gelokkig," docht de vader doe, "now zal Jan wel verstaandiger daenken gaon en asnog et winkeltien overnemen." Mar nee heur, dat gebeurde niet. Jan wol aeventuren beleven. Gieniene kon him daorvan tegenholen. Alderdeegst zien lieve, knappe, jonge vrouwgien niet. Hi'j wol de wereld intrekken. En et liefst zo vlogge meugelik. Op een dag zee hi'j dan ok: "Et beste allemaole, ik gao d'r vandeur!" Even laeter was hi'j al bepakt en bezakt en nam ofscheid. "Luuster, mien jonge," zee zien vader, "ik wil je een peer goeie winken mitgeven, want die zuj' nog neudig hebben.
As eerste: Blief altied op et keuninklike pad. Slao gienertied een ziedweg in.
As twiede: Bemuui je gienertied mit aandermaans zaeken. En stelle ok gien overdaodige vraogen.
As dadde: Maek je gienertied kwaod eer daj' wis weten, waoj' je kwaod over maeken. Et is altied beter om d'r eerst een naachtien over te slaopen!"

Jan bedaankte zien vader, gaf zien moeke en vrouw een dikke tuut, en gong vot. Eertieds reisden ze nog lopende. Dat Jan leup uren en uren aachter mekeer. Et wodde al duuster doe hi'j bi'j een ziedpad een koopman tegenkwam. Die kwam krek de grote weg opstappen. "Goeienaovend," zee de man. "Ok op reize?" "Och ja," zee Jan mit een lachien om de mond, "ik trekke de wiede wereld in, want ik kon et thuus niet meer uutholen. Ik wil wat beleven en een protte zien." Ja, ja," zee de reiziger, "mit mi'j is 't eins krek zo. Ik bin bakkiesman wodden en reize now van de iene stad naor de aandere. Dat bevaalt me beter as thuuszitten. Aj' et goedvienen, loop ik een aentien mit je mit." Dat vun Jan best en stevig stapten ze veerder.

Een schoft laeter naoderden ze een groot, donker bos. De heufdstraote leup d'r mit een wiede boge ommetoe. Mar recht deur et bos leup een voetpad. "Lao'we de ziedweg deur et bos pakken," zee de koopman. "Dan biwwe vule vlogger in et

eerstvolgende dörp." Jan stapte naost de koopman et bospad op. Mar nao een posien herinnerde hi'j him opiens de wink van zien vader: blief altied op et keuninklike pad! "Ik neem toch mar liever de heufdstraote," zee hi'j tegen de koopman. Hi'j dri'jde him omme en gong weeromme naor de heufdstraote. De koopman hadde daor gien nocht an. Die gong alliend deur et donkere bos.

Et was middernaacht, doe Jan bi'j et dörp ankwam. Daor bleek alles in rep en roer. Rondomme stonnen groepies meensken. Ze praoten over een koopman, die in et bos deur een roversbende overvalen en vermoord was. Jan docht an de eerste wink van zien vader. Die hadde him et leven redded. En de aandere winken zollen him grif veerder deur de wereld helpen. De aanderemorgen trok Jan weer veerder. De hiele dag leup hi'j deur. Hi'j hadde honger en zol disse naacht wel es op een bedde slaopen willen.

Opiens vernam hi'j een boerkeri'je. "Die zicht d'r niet onaorig uut," docht Jan. "Lao'me daor mar es an de deure kloppen." Dat dee Jan. De boer dee zels de deure eupen en vreug waor hi'j veur kwam. "Ik bin op reize deur de wereld," vertelde Jan. "Mar ik bin mu en zol uutrusten willen. Misschien hebben jow argens een plakkien veur mi'j?" "Komme d'r mar in," zee de boer. "Aj' honger hebben, kuj' ok nog miteten, want et maol is klaor." Dat wol Jan wel. De taofel wodde klaorzet. Vuuf bodden telde Jan. Dat vun hi'j wel een betien nuver, want hi'j telde mar vier meensken: de boer, de boerinne, heur dochter en hi'jzels. Mar hi'j vreug niks, want hi'j docht an de twiede wink van zien vader. Ze gongen an taofel.

En doe gong opiens de deure van een grote muurkaaste eupen. En wat kwam daor uutrieden? Een oold vrouwgien in een rolstoel. Ze keek slim verdrietig en ruulde heur stoel mit heur hanen op de vielen naor et plak, waor et vuufde bod ston. D'r wodde zwiegendeweg eten. Jan zee ok gien woord. Nao et eten gong et oolde vrouwgien weer weeromme de kaaste in en dee de deure dichte. Jan dee krek asof hi'j dit hiel alledaegs vun en begon een praotien mit de boer over et leven op et plattelaand. Die naacht sleup hi'j op een zaacht bedde en de aanderemorgen kwam de boer om him wakker te maeken. "Et morgenbrochien staot klaor," zee hi'j. Even laeter zat Jan al bi'j de taofel, waor krek as de veurige aovend vuuf bodden klaor stonnen. Now gong de muurkaaste ok weer eupen en ree et vrommesien heurzels naor buten. Jan leup over van medelieden doe hi'j dat bedroefde, reenfelige gezichien zag. Mar hi'j zee niks. Ok niet, doe ze weer in de donkere kaaste weeromme gong.

Hi'j bedaankte de boer en de boerinne veur heur goeie zorgen en gong vot. Mar doe hi'j al een mooi aentien lopen hadde, heurde hi'j aachter him luud roepen. Hi'j zag, dat et de boer was, die hadde anlopen kwam. Jan bleef staon en waachtte tot die, hiemend van et hadde lopen, bi'j him ston. "He'k wat vergeten, of zo?" vreug Jan. "Nee, nee," zee de boer, "... Et gaot over die oolde vrouw in die rolstoel... Dat is mien moeke. Zi'j het kwaod daon... en daoromme wodt ze zo straft." Jan haelde onverschillig zien schoolders op. "Dat kan wel wezen," zee hi'j "mar dat gaot mi'j niet an." "Toch wel!" zee de boer. "Luuster: Mien moeke kon alliend van die straf verlost wodden, as iene van buten et gezin niet ni'jsgierig wezen zol. En ie weren niet ni'jsgierig. Now is ze verlost. En dat hewwe an jow te daanken. Ik wil je graeg belonen. Hier hej' een zakkien mit gooldstokken." Jan bedaankte de boer en toffelde weer veerder en veerder.

Netuurlik nam hi'j ok verschillende baenties an. Hi'j verdiende goed, mar wodde niet riek. Zo bleef hi'j achttien jaor lange van huus, mar doe kreeg hi'j rempend de hiemziekte. Niks op de hiele wereld kon him tegenholen. Nog dezelde daegs gong hi'j weeromme naor zien oolderlike huus. Nao een schoft was hi'j weer in zien dörp en bekeek van een ofstaand et krudenierswinkeltien. Alles zag d'r nog krek zo uut as eertieds.

Krek doe hi'j et plan hadde om zien huus binnen te gaon, gong de winkeldeur eupen. D'r stapte een vrouw naor buten. Jan herkende in die vrouw vot zien ziedzulver. Ze was wel wat oolder wodden. Netuurlik, dat kon ok niet aanders. Mar ze zag d'r knap en antrekkelik uut. Vlak nao heur stapte d'r ok een grote jongkerel naor buten. En doe tuutten die twie mekeer. Jan vuulde him kwaod wodden. "Ze is mi'j vergeten en het een jonge kerel neumen," docht hi'j niedig, en balde zien voesten. Poer lelk wol hi'j op die twieje ofstoeven. Mar dan herinnerde hi'j him inienen weer de winken van zien vader. De dadde wink ludede toch: Maek je niet kwaod, alveurens daj' grif weten, waor ie je kwaod omme maeken. Mit een rok dri'jde hi'j zien gezichte van et peer of en beinselde veerder et dörp in. "Eerst mar es infermeren in de harbarge. De weerd zal me grif alles wel vertellen kunnen, wat d'r zo al nao mien votgaon gebeurd is," docht Jan.

De weerd herkende him nog hiel goed. "Hoe is alles bi'j mi'j thuus gaon?" wol Jan weten. "Leven mien oolden nog? En... mien vrouw? Hoe is et daormit?" "Now ja," lachte de weerd, je oolden leven nog. En je vrouw dot de winkel. Mar waj' lichtkaans nog plezieriger vienen zullen... een goed halfjaor naodat ie vot gaon binnen, hej'm een zeune kregen. Hi'j gaot krek vandaege naor de stad toe om daor studeren te gaon. Aj' opschieten kuj' him nog krek thuus vienen."

As de wiend scheut Jan de harbarge uut, naor huus toe. Daor herkende zien vrouw him vot-en-daolik. Goelend van bliedschop vul ze in zien aarms. "Now blief ik altied thuus," zee Jan en gaf heur een dikke tuut. En Jan is thuus bleven. Nao alles wat hi'j zien en mitmaekt hadde, kon hi'j now een goed winkelier wezen. Butendat was hi'j groots op zien grote, blonde zeune.

Vertaeling: Jannie D.

Kanton- of ketongerecht...

keton = kantongerecht
ketongerecht = kantongerecht
ketonrechter = kanton-rechter

mar dan opiens:

kanton = 1. kanton 2. kantongerecht

Golfkollum (9)…

Nao et haelen van et gvb

D'r bestaot al straotegolf en boeregolf. En meugelik ok al kantoorgolf en aachterkaemergolf.
Now schrief ik over golf op een echte golfbaene van 18 holes. Hier gebeurt et allemaole. En hoe speul ie dit spul now veur en náo daj' je diplome haeld hebben; veur en nao et haelen van et gvb? Now ik in mien volle vut, verdiend pensioen, rentenierschop of emeritaot gaon en staon kan wao'k wil, gao 'k nao et examen eerst begriepen wat golf uutaendelik betekent. Ik gao deur mien vaeke speulen an course-management doen. Ik stuur mezels de hieltied wat meer bi'j.

Et vaeks mar wat roegweg deur de baene slaon, doe 'k niet meer. Ik speul in een koppeltien bi'jglieks stroke- of matchplay en overlegge veurof hoe wi'j ommegaon zullen mit de vaaste perblemen in een golfbaene. Mien veerdigheden bi'j et ofslaon, et chippen en et putten dee 'k altied al een betien mit beleid, mar in een groepsverbaand speul ie saemen. Ieje en je flightgenoot perberen de vaaste en de losvaaste perblemen now krek wat beter beheersen te kunnen as de tegenstaanders. Niet iederkeer boem, veuruit mit de geit, mar overzichtelik en gehaaid speulen. Niet alliend mar domweg de langste slag maeken, mar je beleid regelmaotig bi'jstellen te durven. Inkeld et neudigde (!) lef hebben. Speulen mit moed, beleid en trouw! Dom en domweg speulen het zien langste tied now wel had.

Anne Bult

Musical Elfstedetocht: It sil heve...

Daotums van de volgende uutvoerings:

29 september in Trebol te Harlingen
8 oktober in `t Haske te Joure
31 oktober in de Koornbeurs te Franeker
6 november in Dok 18 te Dokkum
21 november in de Klameare te Workum
4 december in de Harmonie te Liwwadden

Et begint iedere aovend om 20:00 ure.

Veur meer infermaosie: www.it-sil-heve.nl

Boekdansen…

Wat sprung mi-j veurlest in ’t oge toen a’k een tiedskrift deurbladerden? Ik làze: ”Boekdansen krikt et vrouwelijke ego op”!
“O ja? is det zo”? denk ik.

Boekdansen is een Arabische dans die al 5000 joar old is. Det wus ik niet. Et ef de belangstellige van jonge meisies tut en met de wat oldere vrouwm. Nou-ouw, et ef mien belangstellige niet zo arg en ik eure bi-j de “wat oldere vrouwm”. Vrouwm mutten boekdansen leren umme zelfverzekerder oaver te komm. Det zal vaste, a’k det geleum mut. A’j wat in ‘t lèèmm willen bereiken mu’j kunnen boekdansen.
Ja, ja. Boekdansen is: In contact komm met oen vrouwelijke krachten. Ach, ach.

Ikke zelf eb et idee det mi-jn vrouwelijke krachten juust wat of nemm. Ik weet ok niet o’k op mi-jn lèèftied nog boekdansbeweëgings neudig eb umme zelfverzekerder oaver te komm, misskien is ‘t teëngdeel wel woar.

‘t Bin inderdoad mooie ronde beweëgings det mu’k zeëng en ik geleuf umme de drommel niet det ze makkelijk bin. Goat mar ies rundties drei-jen met oen eupm zonder ok mar iets anders van oen lief te beweëng. Of oen skolders loaten skudden met zo’n snel-eid as die boekdanseressen doen, mooi det ter bi-j oe een latte in ‘t lief zit! Maar ik mut toegèèmm, et zöt er mooi uut. Bi-j een ander. Bi-j mi-j zellef?. . . Mwah. Ik verbele mi-j niks! Et iénigste veurdeel det ik op mijn olderevrouwmlèèf-tied met eb is, det alles zo zachies an mag skudden, angen en wiebelen. Doar ef de zwoartekracht in de loop van de joaren dapper an met-ewarkt um det te bewarkstel-ligen. Een skrale troost is det zowat gien vrouwe door onderuut kump. Ok gien man eur, loaten zi-j zich zellef mar niks wiesmaken, kiek mar ies um oe en, noar die bulten bolle boeken die d’r rondloopm.

D’r is trouwms an een grupien profvoetballers evroagd of zi-j d’r niet veur vuulden umme zo’n boekdanscursus te volgen, et zol ten goede komm an et verstarken van et skot vanuut d’eupe. Ja, kiek, det lek mi-j prachtig, voetballers die met skitterende ronde beweëgings de balle met völle effect achter de keeper warken. Det is et! Ik eure de verslaggèver al roepm: “En kiekt ies oe Jo-an Ballentrapper met een prachtige ronde beweëging vanuut d’eupe de balle effectvol achter keeper Grond-apper trapt! Coal!!! Ballentrapper voert van pure blijdskap een boekdans uut”! Geweldig toch, det klinkt völle aordiger as: “O,O, Jansen trapt met twie biénn zien teëngstander onderuut, det is een oavertreding! Skeits, dit is een oavertreding! Jansen blef leëng! Det lek niet goed! Die ef zien bién ebreüken! ‘t Leg d”r elemoale skiéf bi-j! Det lek echt niet goed”! Of: “Kiek now toch ies oe Klapwijk met zien elleboage van em ofslöt! Det is een elleboagstoot! De’s now al de twiede in de wedstrijd! Bi-j van de Barg löp ‘t bloéd met streülties langes zien gezichte! Det mut bestraft worn! Skeidsrechter! Dit mut bestraft worn! Dit kan zo toch warkelijk niet!

Nee, gèèf mi-j de effectvolle Ballentrapper mar, dan goa ik weer ies met plezier noar een voetbalveld, en met mi-j een bulte ander vollek. Ik zol zelfs eel wat vri-je uren in de strijd willen gooien um een cursus te volgen, dan kon ik die voetbalmannen ‘niet ordinaire, sensuele’ beweëgings met d’eupm bi-j brengen.

Mar ja, zi-j willen mi-j doarveur niet em, zi-j em liéver een jonge meid!

Corry Overmars- Kalshoven, Hasselt

Op koffie visite…

Op koffie visite

Nee, ien klontie suuker, nee meer moek niet, ja ik lusse ur wel drie maor ik moet ur wat an doen want ut lop uut de haand van de weke bink al deur een tuunstoel enne e-zakt, ik denke dit kan zo niet langer hier moek wat an doen. Hei-j ook van die kleine koekies van die marietjes want daor schien ie niet zo dikke van te worden, ja doe dur maor drie.

En van huus uut binn wi-j helemaole niet zo zwaor e-bouwd. Wi-j wel geleuven toen ak nog jong was, wak as een rietie zo dunne, mien zusters nog steeds, om gek van te worden. En dan zeggen ze: ie moeten wat minder eten, maor ik eete helemaole niet zoveule en vet eten al helemaole niet, maor ja ie kunn ook niet altied weigern want dan kuj naorns meer naor toe. En ik binn van de weeke al drie keer op visite e-west dus ie kunn wel naogaon hoe ver as ut is.

Ut is ur an e-keumen nao de geboorte van mien laeste, toen mos ik stoppen mit roo-kun en dan vlig ut ur an dan gaoj sneupen. En niet zo nouw en dan een sneupie nee direct een heele zak vol.

Mien man die hef naarns last van die kan eten wat hi-j wil hi-j komp gien grammegie an om jaloers van te worden. En dan die adviezen aj kriegen, iederiene wet wel wat aanders.
Dan moej de hele dag waeter drinken en dan weer zeuven appels op een dag opeten zie kwaam mi-j in ut lest de neuze uut. Een kennis van mi-j deed een sherrykuur, twee flessen pur dag. Hi-j was nao een weeke vier kilo kwiet maor ook zien riebewies, nou mos hi-j fietsen vôl hi-j nog meer of elke dag naor zien waark.

Nou geleuf ik dak straks maor even bi-j de snackbar an gao want nou stond ur in de story dat aj veule snecks eten, daj dan of vaaln. Ja ut valt niet mit, altied maor op letten wat aj eten.

En in die boekies staon altied van die slanke dingen die dan zeggen ik binn alweer drie kilo of e-vôllen dan denk ik waor dan, ie hebben helemaole niks om of te vaaln ie hebben al gien konte in de broek.

Ik wol dat iederiene dikke maor mooi vund dan was ut aordig makkelukker in ut leeven.
Mien man zeg altied lekkere dikkert tegen mi-j, maor of hi-j ut meent ik wiet niet want hi-j kek altied wel naor die slanke dingen. Maor ik gao naor huus want de kiender koemen daodeluk thuus en dan moek ur weezen. Ie koemen bi-j mi-j maor ies weer, dat moej wel doen heur, beloofd is beloofd, zeg ik altied maor.

Harm Cramer

Wikipedia…

Mit daank an o.e. Servien het oons e-blad ok al een mooi schoft een mooi plakkien in Wikipedia vunnen.

http://nds-nl.wikipedia.org/wiki/An_de_Liende

Verhaelen uut de Biebel veur kiender…

In 2005 hadde de Schrieversronte (sSr) veur de kommende jaoren gien plannen om ‘wat te doen in et karkelik domein’, zee en schreef Pieter Jonker (doe dir.). Gaondeweg et biebelvertaelen ha’k now onderdehaand meer as honderdvuuftig (!) verhaelen op mien eigen meniere ‘naoverteld’ in makkelike woorden die - neffens mien gedaachten - wel es hiel geschikt wezen kunnen zollen om an kiender veur te lezen of deur kiender zels lezen te laoten. Nao de echte Biebel wo’k hier nog es een biebels boek veur kiender van maeken. D’r lag - in 2005 - alderdeegst al kontakt om ze in et Stellingwarfs bi’j et Van der Valk hotel in Wolvege dan misschien op alle kaemers daele te leggen. Kiek, dat is permosie. Jammer, et gaot allemaole niet deur want…

Now bleken d’r opiens wel plannen - en centen - te wezen en wodde mi’j de oflopen maond ‘plotselingklaps’ et grös veur de voeten wegmi’jd mit de uutgifte deur diezelde Schrieversronte van Martin Oostra zien eerste boek: *God maekt mooie dingen, biebelse verhaelen veur kiender.*

Niks, even overleggen! We hebben niet iens een uutneudiging had veur de prissentaosie van et boek! En dat het de mond vol over respect, overleg en saemenwarken..!

In al mien gremietighied he’k mit iene drok op de ‘delete’-knoppe de map mit al mien roem honderdvuuftig verhaelen en verhaelties votsmeten; eerst bleven ze nog in de prullebak liggen mar die he’k ok drekt an kaant maekt. Iene - et eerste - he’k veur de aorighied hieronder ofdrokt. D’r hoeft trouwens niet vule (meer) te gebeuren of dat doe ‘k ok mit et dikke boek: de Biebel in et Stellingwarfs. De sSr (m.n. Ype Dijkstra vz. en Sietske Bloemhoff dir.) wodt weer bedaankt…!

Piet Bult

Et begin van de wereld…

Veurdat d'r tied en ruumte was hadde God et doel om meensken te maeken die op him lieken zollen, waor hi'j dan wat mit praoten kon en van holen kon. Hi'j gong eerst vanalles maeken. Hi'j maekte eerst de hemel en de eerde. Mar die eerde was woest en leeg. Een dikke duustere balle van zaand en waeter. God leut zien gedaachten d'r nog es over gaon. In duusterte zol een meenske niet leven kunnen. Hi'j docht dan ok: "D'r zol eins locht wezen moeten!" en kiek es an, opiens was d'r locht. En et locht was mooi. God nuumde et locht overdag en et duuster nuumde hi'j naacht.

Mar d'r hong ok nog een soorte van mist boven de eerde. Alles was grauw-gries en nattig. Daor mos veraandering in kommen. God maekte dan ok verschil tussen waeter op en waeter boven de eerde. Zo ontstonnen oceanen, zeeën, bekies en meren op de eerde en wolken mit waeter in de locht. De locht daor hielendal boven nuumde God hemel. En God zag dat et mooi was. Doe wodde et aovend, naacht en et wodde weer morgen, de twiede dag.

"D'r moet ok dreuge grond kommen!" bedocht God." En daornao wi'k grössies, plaanten, bloemen en bomen poten waor lekkere vruchten zoas appels, peren en proemen an hangen!" Prachtig wodde et now, zo vol mit kleur. God zag dat et hiel mooi was. Doe wodde et weer aovend, naacht en weer morgen, de dadde dag.

"An de hemel wi'k lochten hebben: een zunne, maone, steerns. Zi'j moe'n scheidinge maeken tussen dag en naacht. Ze moe'n de seizoenen angeven, de maonden en de jaoren en butendat ok locht geven op de eerde." Zoas God et bedocht, zo gebeurde et ok. Et wodde aovend, naacht en weer morgen, de vierde dag.

"In et waeter wi'k vissen hebben en in de locht voegels!" zee God. Ie hadden et es zien moeten! Verschillende voegels en vissen kwammen d'r, grote voegels mar ok hiele kleinties. Een gespatter, een gefluit en getsjilp van jewelste. God zegende ze allemaole en zee: "Et is goed zo, krieg mar jonkies en gao mar over de hiele eerde." Weer wodde et aovend, naacht en morgen: de vuufde dag.

Op de zesde dag maekte God nog meer verschillende levendige dieren: stiekelvarkenties, hagedissies, peerden, koenen en lieuwen. Ongeleuflik vule soorten. God hadde d'r dudelik aorighied an om een giraffe mit een lange nekke te maeken en een ienhoorn mit mar iene hoorn op zien neuze. Wat een dieregeluden weren d'r now en wat een gespring en beweginge. Ie keken je ogen uut. Bi'j slot van zaeke was alles klaor. Now kon de meenske kommen. Wat zol die genieten van die lekkere vruchten, die geuren, die kleuren en et fluiten van alle voegels.
God maekte de meenske mit zien eigen hanen, van zaandkorrelties die op eerde laggen, een betien van dit en een betien van dat. Mit iene vinger aaide hi'j zachies over de wangen. Krek al was hi'j an et kleien. Hi'j maekte de mond, de vingers mit de naegels, de kni'jen van de bienen en mooie voeten mit ti'jen d'r an...
En dan vertel ik je nog niet iens hoe ongeleuflik knap God de binnenkaante maekte mit de hassens en de daarms en et hatte en alles waj' veerder nog in je boek hebben.

De meenske was haost volmaekt. Allienig, hi'j leefde nog niet. Hoe zol God dat now doen? Zol hi'j weer wat zeggen of hadde-op daenken? Nee, Hi'j blaosde zien eigen aosem in de neuze van de meenske en hulp him zachies in de bienen.
"Adam," zee God groots. Hi'j bekeek zien kiend een hiele tied en fluusterde de hieltied in himzels: "Goed, mooi maekt, hiel goed."
Wie leerde Adam praoten? Hoe leerde Adam wat hi'j eten kon? Wie het him die mooie schepping toond? God zels vanzels. Adam moch over alles de baos wezen. Hi'j vuulde him zo riek as een keuning en dat was hi'j dan eins ok. Vusen te vlogge gong die dag veurbi'j, de zesde.

Now hadde God nog iene dag over, de zeuvende. Die dag hul hi'j doe echt appat. Et wodde een dag om mit de meenske omme te gaon, een rustdag veur heur mit mekeer. Ja, God rustte van al et wark dat hi'j daon hadde en hi'j geneut d'r van.

Piet Bult

Nee, vraog me niet om een kopie of een back-up of zok-zo-wat want behalven disse iene bin ze warkelik allemaole naor de biebelse verhaelehemel!!!

(En kan alleman weer rustig veerder slaopen.)

pb

Vrouw ‘d Ond…

Moar, ‘t is neet allemoale geweeklaeg, soms is ‘t een waor feest in de wachtkaemer van dokter ‘Eusdens.

‘Eur slaanke beenties, wel een kilometer lang.
Waarkelijk, d’r kwam gien ende an.

Een oogopslag omfloerst mit zacht fluweel.
Ik waende mi’j in een sjiek bordeel.

Maor an ‘d overkaante zat dee breimesjiene.
En opene veulde ik weer een stekende piene.

En toen wus ik ‘t weer, ‘t’was dinsdag vandaege
En ik zatte bi’j dokter ‘Eusdens mit piene in de maege.

Giele van de Kaampe

Vrouw ‘d 0nd

Al dat geweeklaeg in dee wachtkaemer van dokter ‘Eusdens, ‘d ene ‘ef ‘t nog slimmer dan ‘d aander.
D’r zat een keerl teûng over mi’j mit een bochel, ik zee mien jonge, ie ‘em ‘t slimste achter de rogge en toen worde ‘i j kwoad, teûng een grappien kun’n ze ook al neet meer,. De boot was weer an.

Of ‘eleupen dinsdagmôrn mos ik mit de maege naor dokter ‘Eusdens, ‘k ‘adde al een paer weken zo’n braanderig geveul en rennies hölpen gien moer, dee assistente wol mi’j as’t waore nog wies maeken, dat ‘t vanzulf wel weer over gong, maor ik zee, maegd luuster eens good..”Doar gaot dokter ‘Eusdens over, dee ‘ef d’r veur deur ‘eleerd, dus…uh!
Tien ure worde ik verwacht en kwart veur tiene, ‘elderweg op etied dus., stap ik dat wachtkaemertien bin’n.., ‘t zat as’t waore al weer staampvol achter dat glaezen muurtien en ‘t geweeklaeg was neet van de locht.
‘k ‘Adde ‘t al lange op emaarkt, dat naost dat ene lege stooltien een gloepense mooie maegd zat en ik zee uut beleefd’eid teûng ‘eur, “Zak ‘ier dan maor koom’ zitten?. En raod ies wat ze zee?, Graeg! Giele.
Now ‘adde een bekende Steenwieker zanger mi’j al ies ‘ewaorskouwt en mi’j verteld, dat bekend’eid neet oltied plezierig is en dat aj daor mit omme moên leren gaon, maor ‘t ef ook zo zien veurdelen… Dat zak oe wel vertellen.
Dee maegd kende mi’j en ze skoerkte zachies teûng mi’j an.., ze gniffelde wat en keek mi’j mit ‘eur mooie zaachtbruune oông an, asof ze zêng wol., wat fijn toch Giele dat wi’j naost mekaander zitten. ‘z Adde van dat wupperige peper en zolt ‘aor en ‘eur lange zwarte wimpers waar’n net gurdienties en ‘eur lippies waar’n mit zorg rose-rood ekleurd, 2 prachtige daansende oorbelligies maekten ‘eur lellegies nog mooier dan as ze al waar’n en dee twee slaanke beenties kwaam’ toch zo mooi en elegant onder ‘eur rokkien vandeun.., kortomme, ‘t was een waor feest!!
An ‘d’overkaante zat mi’j toch zo’n saggerijnig wief mi’j steeds an te loeren en as ik dan terogge keke, keek ze gaauw ‘d aandere kaante op, ze ‘adde van dee grote bolle oông, dee op ‘eur wangen ‘unge n…. en mit de naarm’s over mekaere zat ze daor mit ‘eur rose permunentien lilluk te weên, ik dochte bi’j mi’jzulf…, zo metene begunt ze nog te breien ook… “Bertha Buldog!!!
Opene begun dat luudsprekertien te kraeken en jao ‘eur., dokter ‘Eusdens reup via dat interkommegien ….”meneer van de Kaampe”, ik dochte wel verdraeid nog ies an toe.., now al??.., ik zatte d’r net zo waarmpies bi’j, de maegpiene was over en ik dochte, laot om now maor ies op mi’j wachten, “meneer van de Kaampe” klunk ‘et weer en dee maegd noast mi’j stotte mi’j al ies an en giegelde wat…, “meneer van de Kaaaaampe” klunk ‘t now wat geïrriteerder, maor ik dochte, ik zitte good, de piene is over en ik ‘ebbe dee maegd nog zo veule te vertellen., laot dokter ‘Eusdens de ‘ik moar kriêng.
Dee gepermanenteerde poedel van ‘d’overkaante keek mi’j nog lilleker an dan as ze al was, want ze kende mi’j netuurlijks ook en was zo jaloers as wat op dat blood mooie maegien.
“Mejuffrouw Lindeboom”… klunk et now deur dat luudsprekertien en omdat wi’j nogal al stief teûng mekaander an zat’n veulde ik een klein schokkien deur dat mooie lichaompien gaon , maor ze bleef gewoon zitten en ik zee…, ie moên naor dokter ‘Eusdens too en weer klunk ‘et “mejuffrouw Lindeboom” en weer veulde ik een licht schokkien en toen zee ze , ik blieve gewoon lekker bi’j oe zitten Giele.
Er klunk nog één maol een vertwiefelde stemme “mejuffrouw Lindeboom” en ‘t pleit was beslecht. ‘Iernao bin wi’j ‘elemoale in mekaere op ‘egeun en ik ‘eurde nog net een onzekere oproop van dokter ‘Eusdens ….mevrouw de Hond, mevrouw de Hond.

gielevandekaampe@gmail.com

Ytboekje…

No yn ’t Frysk: in itensiedersboekje foar bern, mei as titel:

Ytboekje

Skreaun en betocht troch Wieke de Haan, mei
yllustraasjes fan Jacqueline van Leeuwenstein,
foto’s fan Geartsje van der Zee en
foarmjûn troch Marleen Luiten.

It boekje past perfekt yn it tema fan de Berneboeketiid: ‘Om ’e tafel, ite en snobje yn berneboeken.’
En fansels ek by dat fan de Kinderboekenweek: ‘Aan tafel, eten en snoepen in kinderboeken.’

Tidens it Pompoenfestival te Jellum (19 en 20 sept.) sil **op 19 septimber om 12.00 oere** it earste eksimplaar oanbean wurde.

Ek bûten dit tiidstip kinne minsken tidens it Pompoenfestival nei de spesjale Ytboekje-kream ta komme. Foar bern is der ek fan alles te belibjen:
Itenspantsjes opkleurje, spekje-stekke of in hapke klearmeitsje yn in Pipo-wein!

As spesjale Pompoenfestival-oanbieding sille der ek seis resepte-kaarten te keap wêze, dy’t as ansichtkaart ferstjoerd wurde kinne.

Fansels is it boekje ek yn de boekhannels en de Sutel-Aksje te keap.

Mei tank oan:
Utjouwerij Bornmeer,
Provinsje Fryslân
J/M fûns
FLMD fûns

Graach oant sjen op it Pompoenfestival, op it grutte terrein!
Foar mear ynformaasje kinne jo maile nei wieke@wiekedehaan.nl.

www.oker-illustraties.nl
www.jacquelinevanleeuwenstein.nl
www.ytboekje.web-log.nl

Wieke de Haan

Dit Ytboekje is it earste Fryske itensiedersboekje foar bern. De resepten binne lekker maklik om klear te meitsjen. Fan omelet oant iislolly en fan ierdbeisjeek oant kola-eksploazje.
Sûne broadsjes foar yn ’t bôletrompke, raukost, mar ek sitroenkeekjes, pittige pankoeken en sop yn alle mooglike kleuren en smaken, it stiet der allegear yn.

Yt lekker!

Mijn laatste dag…

Mijn laatste dag

"Wat kijk je ernstig, ga toch wat luchtiger door het leven. Leef alsof het je laatste dag is."
Dit zei een vroegere buurman eens, over de heg heen.
Nu denk ik, dat ik nogal opgewekt van aard ben, maar misschien had hij een betere kijk op de dingen, dus ik besloot zijn opmerking ter harte te nemen, ook al omdat ik eens had gelezen dat een mens drie karaktereigenschappen heeft:
1. Dat wat hij laat zien,
2. Dat wat hij heeft en
3. Dat wat hij denkt dat hij heeft.
Ik kwam direct in actie en ging de dag beschouwen als mijn laatste, maar dat viel nog niet mee.
Als eerste informeerde ik mijn vrouw. "Ik ga vandaag leven alsof het mijn laatste dag is", riep ik haar toe, want ze werkte in de groentetuin.
"Prima, als je mij er maar niet mee lastig valt, ik heb vandaag wel wat anders te doen."
Die opmerking vond ik nogal pijnlijk, maar ik liet het niet merken.
Om deze dag zo prettig mogelijk te laten verlopen wilde ik eerst de juiste sfeer om me heen bouwen. Je hebt immers maar eenmaal in je bestaan een laatste dag.
Daarom stak ik onze houtkachel aan en luisterde naar het prachtige celloconcert van mijn favoriete componist, Edgar Elgar.

Daarvóór zocht ik naar een E-mail of brief, die een reactie was op een van mijn korte verhalen, die ik regelmatig publiceerde. Niets van dat alles. Ik dacht: "Wat maakt het ook uit, nu ik ermee ophoud".

Mijn echtgenote besloot na een tijdje om mee te werken aan een optimale stemming want ik hoorde haar zeggen: "Zeker koffie met cake, hè ?"
Het valt niet mee je laatste dag te beleven op een manier die helemaal perfect verloopt.
Ik liep naar de boekenkast, pakte bij toeval een kookboek. Ja, dat moest het zijn, ik zag de heerlijkste gerechten die ik kon bereiden.
"Maar is dit het dan?" Ik twijfelde, "dit kan toch geen goede afsluiting zijn van mijn laatste dag?".

De radio onderbrak het muziekprogramma met het weerbericht, ik hoorde dat na dagenlange regenbuien de zon morgen volop zou schijnen.

Han Bonnema
e-mail: j.h.bonnema@home.nl

Beste mensen,
Zoals julile al uit het verhaal kunnen opmaken, ben ik van plan ermee te stoppen. Het is zo langzamerhand wel genoeg en ik wil me nu weer op iets anders richten. Voor alle plaatsingen en moeite wil ik iedereen bedanken en wellicht tot ziens of tot horens.
Hartelijke groeten Han Bonnema.

P.S. Voor lezingen ben ik uiteraard te bereiken.

Alternaotief…

Vaeke ‘eur-ie dat woord: alternaotief. Maor weet-ie ook wat ’t betekent? Het woordenbook gef onder meer as betekenis: ofwiekend van de geldende h’opvattings.
Stel oe now ies veur dat beveurbeeld de E.U.B.H. (veur wie as ’t neet wet, dat is de **E**erste ‘**U**lp **B**i’j **H**’ongelokken) een alternaotieve cursus zol geêm’. Dan zo-j wel ies de volngde adviezen kun’n krieg’n:

1. Observeren.
Controleer of de patiënt ’n pottemenee in de buusse ‘ef. Dee moe-j dan onmiddellijk ofpakk’n om
a: te veurkoôm’, dat ‘r verder letsel ontstaot;
b: sellef wat achter d‘aand te ‘emm’n.

2. Aodem’aelingsprobleêm.
Bi’j aodem’aelingsmoeilijk’eden de keel van de patiënt minstens vief minuten dichte kniepen om de patiënt, in ofwachting van de dokter, rustig te ‘ol’n.

3. Bewusteloos’eid.
Rustig ofwachten of de patiënt bi’jkomp. In geval van gasvergiftigink: gaskraene lös en raemen dichte doon. De patiënt mit rust laoten tot de controleur van de ziektewet ‘ef ‘ewest.

4. Bloodverlies.
Bi’j aarnstig bloodverlies de patiënt in ’n net deponeren of an de liende ‘angen en good uut laoten lekken. Beter neet deur de wringer ‘aelen mit ’t oge op kneuzingen.

5. Botbreuken.
As de beide benen ‘ebreuken bin’n, proberen of de patiënt op d‘aanden kan lopen.

6. Braandwonden.
Bi’j aarnstige braandwonden eerst ’t crematorium bellen en ’n bepaold kortingspercentage bedingen.

7. Oogletsel.
Patiënt neet toespreken of vraogen stellen. Direct begun’n mit ofblaffen. Toch proberen om de koôm’de weken ’n ofspraek te maeken mit de oogarts.

8. Verdrinking.
As de drenkelink veur de darde keer koppie-onder gaot, direct begun’n mit maotregels. Vraog ene van de omstaanders of i’j kan zwemmen. Zoneet, dan ’n cursus reddend zwemmen anraoden of informeren bi’j Postbus 51, Den Haag.

9. Vergiftiging.
Patiënt in ’n staolen container deponeren. Vol gooien mit beton. Milieudienst waorskouwen en de ‘ele boel of laoten graev’n.

10. Sportletsels.
’t Gekneusde, gescheurde, kepot’etrapte of eupenlingde lichaemsdeel mit ’n spuitbusse bevriezen. De speuler vertellen dat i’j neet kiender-achtig mot weên en dat i’j de wedstried gemakkelijk uut kan speulen. Eêmtueel ofgerôkte ti’jen of onderbenen ongemaarkt in de verzorgings-koffer wegstoppen.

A-j now nog steeds zin ‘emm’n om zo’n alternaotieve E.U.B.H.-cursus te volng, dan zo-k zeggen: geef oe op!

Mogge

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut
et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

bekubben = l. kortwieken
2. in lichte mate snoeien, de uitstekende takjes / randen afknippen/afsnijden
3. haarknippen
4. kappend bewerken van palen e.d.
5. snijdend bewerken van een koeienpoot e.d.
6. snijdend en krabbend schoonmaken van de huid van koeien
7. zoveel mogelijk geld afhandig maken

bekundig = in: bekundig mit, als persoon kennend
belegerd = gezegd van hooi: stevig in elkaar gepakt
beleggien = belegje, lat ter afwerking deels over het kozijn en deels over de muur lopend
belein = balein: in korset of paraplu

druppen of druppelen…

bedruppen = bedruipen: genoeg bijeenbrengen, verdienen om alles wat men nodig heeft zelf te kunnen bekostigen
druppen = 1. druppen: druppels laten vallen
2. in druppels neervallen van regen
naodruppen = nadruppelen, ook gezegd als er nog mensen later aankomen
oordruppen = oordruppels

mar dan:

ogedruppelen = oogdruppels toedienen
koedruppelen = koeien een bep. middel in de ogen druppelen, nl. om na te gaan of ze tuberculose hebben
uutdruppelen = 1. uitdruppelen: ten einde druppelen
2. uitdruipen

en dan toch ok weer:

koorsdruppen = druppels van kinine-oplossing tegen koorts, ook: koortsdrank anderszins
oogdruppen = oogdruppels
zwietdruppen = zweetdruppels

Dit kon ok haost niet goed gaon. Warkwoorden (de eerste 7), en zelsstaandige naemwoorden (de laeste 3) die eins alliend in meervooldsvorm veurkommen, bin vanzels ok wel hiel lastig utenneer te holen…

Et aentie van de toren

Et aentie van de toren zee:
“ik stappe maar ies naor benee
en zeg ies, weet ie wat
ik gao direct op pad
bin ook zo doezelig as de pest
et is veurlopig goed ewest”

Hi-j voegde toen de daod bi-j ’t woord
en ef zich an gien iene estoord
of toch,want er was een zwarte kri-je die zee:
“now et zal mi-j beni-jen
oe ie et vien-n daor benee
geloof gerust, et valt joe niet mee.”

De aene docht toen bi-j zichzelf
klets maar raek spuitelf
ik doe wat ik wil en nog nooit eb edaon
‘k ervare ’t zelf, ik wete waor ik mot staon.
en mocht et niet bevallen, gien probleem
er is immers veur en tegenslag in ieders leev-m

De woorden van de zwarte kri-je,
”et zal mi-j beni-jen”
die was hi-j lange niet vergeten
hi-j had alles immers van een ofstaand bekeken
maar alle waorskouwingen ten spiet
hi-j was de toren veurlopig kwiet

Eerst wat onwennig en bedeesd
en zo de kri-je et al had evreest
ieder leup um straol veurbi-j
gien groet, gien vrendelijk woord
en toen hi-j van ongeneugen begon te dri-jen
en heel zaachies begon te kri-jen

Ja, toe zaag ieder um plotseling staon
en zie waren, docht hi-j, aarg mit um begaon
zie zeden:”wat doe ie hier beneden
bin ie soms van de toren e-gleden?”
gien meese wöchte zien antwoord af
want weg waren ze weer, alles in een draf

Alleman was drok, iedre dag maar weer
en om naor um te lustern, nog gien iene keer
een poging om andacht op te wekken
deur zien nekke ies flink te strekken
en te pronken mit veren van zuuver gold
was tevergeefs,grozigheid, ‘t leut de meensen kold

En zo is hi-j ienzaom aachter ebleven
hi-j ef zien lust en zinnen er maar an-egeven
de zwarte kri-je nam um op een dag weer mee
en now dri-jt hi-j weer op zien eigen stee
genoeg’lijk lat hi-j de wiend deur zien veren gaon
en blef, zo hi-j ‘t zelf zegt: “now veur altied op de toren staon.”

Femmy Woltman-Groen, Gietern

September

Keuperen zunnestraolen kleuren
et verscheuten gruun.
An zwaorbelaeden takken
riept de weelderige zommerbluui.

Een ienzeme roze,
vongen in ragfien zulver,
lokt een verdwaelde hommel.

De bojem aosemt waarmte
mar de wiend, al noord, dreegt
kloften voegels naor ’t zuden.

Zommer en haast speulen potverlos.

September.

Roely

Rilke (20)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskiend in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbi'j Montreux in Zwitserlaand.
Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Der Engel

Mit einem Neigen seiner Stirne weist
er weit von sich was einschränkt und verpflichtet;
denn durch sein Herz geht riesig aufgerichtet
das ewig Kommende das kreist.
Die tiefen Himmel stehn ihm voll Gestalten,
und jede kann ihm rufen: komm, erkenn -.
Gieb seinen leichten Händen nichts zu halten
aus deinem Lastenden. Sie kämen denn
bei Nacht zu dir, dich ringender zu prüfen,
und gingen wie Erzürnte durch das Haus
und griffen dich als ob sie dich erschüfen
und brächen dich aus deiner Form heraus.

De engel

Mit een schievetrokken winkbrauw wet hi'j
veer van wat dat inparkt en verplicht;
want deur zien hatte gaot et grote dri'jende
et iewig gaonde cirkus.
De diepe hemel staot al vol feguren
en ieder kan him roepen: komme, herkenne. -
Geef zien lichte hanen niks te tillen
van jow lasten. Ze zollen naachs
bi'j je kommen je frosselend perberen,
en gongen as geraekt deur et huus
en grepen je, krek as zi'j je hermaekten,
en breuken je uut je ni'je vorm.

De Stellingwarver Biebel

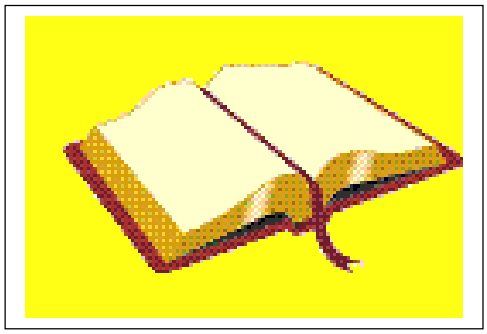

Op-mae-ken, een of-breek-wed-stried in plaets van een dik-tee...

We moe'n in plaets van een Stel-ling-warfs dik-tee nog mar es een of-breek-wed-stried ho-len. De kom-pu-ter bödt een prot-te veur-diel aj' zo mit tekst an et om-me-grie-men bin-nen as wi'j de laes-te jao-ren daon heb-ben. Al-liend, et is niet al-liend mar veur-diel.

Al-les waj' doen wodt bi'j slot van zae-ke deur et ding ver-aan-derd in een hie-le rie-gel cie-fers en ge-tal-len. Dat gaot ok zo mit bi'j-glieks de let-ters. Ie-de-re let-ter wodt be-weerd as een cie-fer. Jam-mer-ge-noeg niet ge-woon in volg-od-der van et al-fa-bet mar mit een hie-le ei-gen-wie-ze ko-de, die ascii-ko-de nuumd wodt.

Ie-ne van de muui-lik-ste per-ble-men mit tekst is bi'j-glieks et of-bre-ken van woor-den an et aen-de van een rie-gel. Een prot-te woor-den gaot ge-woon-lik as een soor-te van au-to-ma-tis-me wel goed, zo-as lo-pen, zin-gen, schrie-ven of glae-zen, mar d'r bin ok een prot-te woor-den daor het lie-ke-wel de kom-pu-ter mar ok oons ei-gen has-ses wel es wat meer muui-te mit, en ei-gen-nae-men is al hie-le-mao-le een 'crime'. Is et now Pie-ter of Piet-er, Chri-stus, Chris-tus of toch Christ-us?

Of-bre-ken waor dan mar ie-ne let-ter van o-ver-blift an et aen-de of an et be-gin van dat woord is veur de o-gen vaeks een of-gries. Bi'j woor-den mit ak-sen-ten wodt et zo meu-ge-lik nog las-ti-ger. Kuj' waj'm (wat jul-lie) eins wel of-bre-ken, wi'j' (wil je) of bi'j'm (zijn jul-lie)? Woor-den as lao'we (la-ten we), krie'we (krij-gen we) en ge-loo'we (ge-lo-ven we) kom-men in de Biebel ok nog al gauw es an de od-der. En aj' daen-ken dat et kan, hoe dan? Aj' zok-ke lan-ge woor-den as ge-loo'we niet of-bre-ken (kun-nen) dan hool ie in de smal-le ke-lom-men zo de Bie-bel in-dield is al gauw gro-te gae-ten o-ver, wat ok weer gien ge-zicht is.

Dan bin d'r ok nog woor-den die ver-aan-de-ren aj' ze of-breken. Bi'j et of-bre-ken nao bi'j-glieks een let-ter mit een tre-ma in een woord dan ver-vaalt dat trema-teken: Is-rë-liet, Is-ra-e-liet. Een woord as be-ëer-di-ging (het be-gra-ven, be-graf-fe-nis) is dan veur de ge-wo-ne man haost niet te doen. Et 'ver-tael-me-sie-ne-gien' het hier dan ok de groot-ste muui-te mit. Daor schaemt hi'j him trou-wens niet zo bot veur want de hie-le gro-te jon-ges liek-as bi'j-glieks Mi-cro-soft mit zien per-gram-me Word bakt d'r - in een aan-de-re tael as et En-gels - vaeks ok niks van.

Of heb-ben jow niet zoe’n muui-te mit et of-bre-ken? Waacht dan mar es of. Aw-we et dom-miet e-ven an tied heb-ben en oon-ze kon-ku-le-ga's van de sSr oons et grös now niet gauw weer e-ven veur de voe-ten weg-mi'j-en, zuw-we in dit blad es een mooi-e rie-gel van die muui-lik of te bre-ken woor-den dae-le-zet-ten en daor dan een wed-stried van mae-ken. Mar eerst de laes-te pun-ties mar e-ven op dis-se 'i' zet-ten veur-wat et of-bre-ken van de bie-bel-tekst in van die kot-te ke-lom-men an-be-langt.

Bie-bel-ver-tae-len, be-gin-ne d'r mar niet an...

f&p

Stelling van de maond

Stellingwarfse taelbeschaeving is een perdukt van onverstaand

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j aanders wat An de liende hangen…? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorighied mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruuk van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglieks vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarighied is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebrukelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen… Een betien reklame, bi'jglieks je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet alliend een adverteensieblad wodden.
(*) Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en annenneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uutgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *